

Zemnieki gatavojas ziemai

Mūspuses zemkopju lielākā daļa laukus sastrādājuši un šo darbu pabeiguši, paredzot, ka līs un ar tehniku uz tiem vairs nevarēs bez bažām uzbraukt.

Gudenieku pagasta *Akmeņkalnu* saimnieks Ainars Bierands stāsta, ka ziemāji jau sen sasēti – pat agrāk nekā iepriekš, jo vasaras otra puse bija sausa un raža novākta agrāk. Vēl daži nelieli rudens darbiņi palikuši, bet pārsvarā zemnieki sagatavojušies ziemai un cer, ka tā būs normāla – nebūs pārmērīga lietus vai kailsala. „Tagad pārorientējamies uz darbiem mežā un sliktos laika apstākļos remontējam tehniku,” teic A. Bierands. „Pēdējos gados lauksaimniecībā aizmirsts, kas tā ziemas atpūta tāda ir, jo ar vienu nozari vairs nevar iztikt. Bet līdz ar to strādnieki nav

jāatlaiž un pavasarī jāmeklē no jauna. Tagad jau krietni salijis – aramzemē, kas nav meliorēta, parādījušās lielas peļķes. Vēl vajadzētu apart mēslus tajos laukos, kuros stādīsim kartupeļus, bet tas nav tik būtiski tieši šobrīd.”

Akmeņkalnos gandrīz 90% lauku apsēti ar ziemājiem. Pieredze rāda, ka tie ir ražīgāki, ja vien neizsalst. Kā saka īpašnieks, tikai gadiem strādājot, var atrast piemērotāko apstrādes veidu un kultūru katram zemes gabalam, un tie ir atšķirīgi pat viena pagasta vai saimniecības robežās. Laika apstākļu dēļ pēdējos gados aktuāla ir meliorācija.

Diemžēl valsts atbalsta tai nav – tiekot solīts programmu atvērt varbūt līdz decembrim vai nākamā gada sākumā. Taču meliorācijas uzlabošanai vajadzīga gan nauda, gan tehnika, kas no sējas līdz rudens aršanai pilnībā tiek izmantota uz lauka. Tāpēc ziema šiem darbiem būtu atbilstošs brīdis, ja vien zeme nav pārāk samirkusi. Ja arī atbalstu apstiprinās, paies laiks projekta sagatavošanai un apstiprināšanai, un klāt būs vasarāju sēja.

Daina Tafelberga
Lauras Vilertes foto

Vienu stundu atpakaļ

31. oktobrī naktī no sestdienas uz svētdienu Latvijā beigsies vasaras laiks, un pulksteņa rādītāji jāpagriež par stundu atpakaļ.

Tā kā Eiropas Savienībā vienots redzējums par laika maiņu divas reizes gadā vēl nav panākts, joprojām no marta pēdējās līdz oktobra pēdējai svētdienai ir spēkā vasaras laiks. Pāreja uz to atkal notiks 27. martā.

COVID-19:

- kāpēc potēties ir svarīgi; → 3. lpp.
- kā mudināt seniorus; → 4. lpp.

- Gudenieku iedzīvotāju **Mudītes un Ulda Dmitrijevu stāsts:** „Domājam, ka vienaldzība, negribēšana potēties ir ļoti bezatbildīga un egoistiska rīcība pret mums, pārējiem.” → 5. lpp.

Kam mājsede visgrūtākā.

→ 3. lpp.

Kā saudzēt redzi, mācoties un strādājot attālināti. → 11. lpp.

Jauno ierobežojumu izpilde veikalos – lielos un mazos.

→ 2. lpp.

Depozīta sistēma no 1. februāra – kādu taru varēs nodot.

→ 12.-13. lpp.

Pēdējie rudens dārza darbi un laika prognoze.

→ 14. lpp.

Otrdien, 2. novembrī:

- Mūsu attiecības ar laiku.
- Kāpēc jāpotējas pret Covid-19.
- Tepat, starp mums: leva Birbele.
- Ceļojumā pa Ungāriju.

REDZĒJUMS

Par tēmu, kas varēja būt pagātne

Laura Bitinieca

Šogad uz Latviju paskatos citām acīm. Ir diezgan daudz dusmu, bezspēcības, kā arī vilšanās un skumju. Liela daļa sabiedrības izrādās tukši runātāji – varbūt viņi kaut ko dara privāto interešu vārdā, taču kopējās labklājības vārdā nevar izdarīt pat mazumiņu. Šo teikumu rakstot, saprotu, ka droši vien tas ir nepareizs. Visdrīzāk tie ir cilvēki, kas patiesībā arī savā labā pa īstam nespēj izdarīt neko, jo tas, kurš kaitē sabiedrībai, kaitē pats sev un ģimenei. Ja nekaitē veselībai, tad kaitē sev ekonomiski, psiholoģiski, sociāli.

„Jūs laikam domājat ar vīrusu kaut ko sarunāt – tieši tik absurdi ir šie aizbildinājumi.”

Risku vadība ir spēja salīdzināt dažādu rīcību iznākumus, saprast, kurš par ko atbildīgs, kontrolēt to risku, ko nevar novērst, un izvēlēties mazāko kopējo risku ilgtermiņā. Izvēle brīvprātīgi nevakcinēties norāda uz vāju izpratni par riskiem un ieguvumiem. Statistiski raugoties, potei ir mazāk blakņu nekā slimībai Covid-19. Atbildība sākotnēji ir individuāla (tātad jārīkojas man!), un risku kontrole pandēmijā vienā brīdī kļūst neiespējama (būtu jārīkojas veselības aprūpes sistēmai, bet Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta spēki būs izsīkuši, un tas vairs nepieņems zvanus). Ilgtermiņā pandēmijas kaitējums ir milzīgs – ne tikai novēršamo nāvju statistika, bet arī izglītības nepieejamība skolēniem un nabadzīgo sabiedrības locekļu iedzīšana vēl lielākā nabadzībā.

Domāju, ka problēma slēpjas arī ieradumā rīkoties reaktīvi, proti, sagaidīt, kad kaut kas notiks, un tad uz to kaut kā reaģēt. Jā, tas varbūt dažreiz noder, taču tā neuzcelsi ne ģimeni, ne karjeru, ne valsti! Tas ir remdens piegājiens, turklāt pandēmijas gadījumā arī ļaunprātīgs. Te man, visticamāk, daudzi iebilstu – nevar

taču brīvprātīgi nevakcinējušos saukt par ļauniem! Jā, droši vien, ja uzskatām, ka ļaunums ir apzināts un mērķtiecīgs. Es vairāk sliecos filosofes Hannas Ārentes virzienā, jo viņa runāja par ļaunuma banalitāti. Ļaunums ir stulbs un sekls. Lielāko ļaunumu citiem nodara tie, kuri nav ļauni, bet ir nedomājoši un seko citiem.

Un vai tad ir nodarīts ļaunums? Paskatīsimies praktiski: pavasarī no ierobežojumiem mūs izveda daļa tautas, kas vakcinējās. Tagad pienāca atlikušo uzņēmumu – un kur viņi mūs ieveda? Šī mīkla nav īpaši grūta. Protams, var aizbildināties ar to, ka vīruss rīkojas neintuitīvi: „Mēs taču nedomājam, ka būs tik slikti!” Jā, laikam domājat ar vīrusu kaut ko sarunāt – tieši tik absurdi ir šie attaisnojumi.

Nespējīgo biedrība, kura, kā saka Ministru prezidents Krišjānis Kariņš, tur gūstā visu valsti. Un tas nav par skaļu teikts, ja iedomājamies, ka kāds bērns traumas gadījumā var ātro palīdzību nesagaidīt tāpēc, ka tā aizbraukusi pakal nevakcinētam kovida slimniekam, kurš smok.

Dzirdu draugus un kolēģus, kuri ironiski atkārto: „Paldies jums! Paldies jums!” Tomēr, lai cik liela būtu mana neizpratne, mazliet ir arī žēl. Krievijas un pat Ķīnas propaganda ilgstoši strādājusi, lai daudzu Rietumu valstu sabiedrībā iesētu šķeltnieciskus motīvus, kas nonāk kā uguns pakulās un sociālajos tīklos izplatās nekontrolēti. Protams, tiem apdraudējumiem, par kuriem liecina oficiāli avoti – starptautiskas institūcijas, kā NATO, arī neatkarīgi drošības pētījumi, drošības dienesti utt., noticēt grūtāk. Vieglāk ir ko izdomāt un sekot fantāzijām – dažādas šausminošas teorijas pandēmijas laikā ir kļuvušas teju par atsevišķu radošo industriju.

Žēl ir arī tā, ka visbiežāk uz dezinformācijas uzķeras tieši sabiedrības mazturīgākā daļa, kas no pandēmijas ierobežojumiem cieš vēl vairāk nekā turīgie, kuri savakinējas un ziemu pārlaiž tālsēdē (attālināti strādā un mācās siltajās zemēs).

TRIS PAR VIENU

Kā tirdzniecību ietekmē jaunie ierobežojumi, tostarp prasība par vakcinēšanos? NORMĀM JĀBŪT SAMĒRĪGĀM

1. Laila Vārtukapteine, SIA Elvi Latvija komercdirektore.

– Esam koncentrējuši visus resursus, lai pārtikas aprīte būtu epidemioloģiski drošā vidē. Tomēr steiga radījusi jaunas problēmas, kuru dēļ vērsāmies pie valdības, lūdzot dažas normas precizēt. Ir izdevies pārliecināt, ka testēšanas pārklājums visā Latvijā nav pietiekams, lai darbinieki bez sertifikāta to varētu izdarīt tikai laboratorijās. Šobrīd tie, kas strādā tālāk par 10 km no sertificēta testēšanas punkta, drīkst izmantot paštestus, taču arī biežāk apdzīvotās vietās pie laboratorijām ir ļoti garas rindas. Veikalu vadītāji bez panākumiem tur zvana 20–30 minūtes, arī darbinieki ir izmisumā, testēšanas punkti bieži vien nestrādā mājaspalātās norādītajā laikā.

Mūsu uzņēmumā vakcinācijas aptvere ir diezgan laba, tāpēc visas tirdzniecības vietas darbu

IET UZ IZNĪCĪBU

2. Gatis Rozenfelds, SIA Pārša valdes priekšsēdis, vairāku veikalu īpašnieks:

– Nevar noliegt, ka mērķis ierobežojumiem tirdzniecībā un vakcinācijas palielināšanai ir gādāt par sabiedrības veselību un epidemioloģisko drošību. Diemžēl pašreiz notiekošais liek secināt, ka nozare iet uz iznīcību. Daudzi darbinieki, saprotot, ka vakcinācija vairs nav brīvprātīga un tā pienākusi piespiedu kārtā, tomēr iet potēties. Bet daļa droši vien labāk atteiksies no darba. Tie būs kādi 20% strādājošo. Darbaspēka trūkuma dēļ būs grūti izvairīties no dīkstāves vai pat pilnīgas veikalu slēgšanas. Jāatzīst, ka valdības lēmumi ir sasteigti. Tajā mirklī, kad kā gala datumu

JĀSADARBOJAS ABPUSĒJI

3. Henriks Danusēvičs, Latvijas Tirdzniecības asociācijas vadītājs:

– Šoreiz problēmas rada birokratizētā procedūra, kas uzdota veikalniekiem, īpaši mazajiem tirdzniecībniekiem. Jāaizpilda dokumentu kaudze, viss līdz galam nav saprotams. Otra lieta – testēšana uz uzņēmuma rēķina, kas izmaksā 50–150 eiro mēnesī par katru pārdevēju. Tā ir diezgan liela pozīcija un var sekmēt preču sadārdzināšanos. Prasības ir stingras, bet nav atbalsta izpildei. Esam iesnieguši valdībai priekšlikumus, bet atbilde nav saņemta, tāpat kā netiekām uz klausīti tad, kad šie ierobežojumi tika gatavoti.

Situācija lielajos veikalos un novados kā vienmēr atšķiras. Arī lauku veikali ar tirdzniecību joprojām tiek galā normāli. Pārbaudes un attieksme ir kā nu kurā vietā. Kurzēmē tā esot saprotoša – uzreiz pie sodīšanas neķeroties. Sadarbībai jābūt abpusējai: prasības jāaizpilda un dokumentiem jābūt kārtībā, bet nevajadzētu kā būtisku pārķepumu izcelt nelielu tehnisku kļūdu. Veikaliem, kuri atrodas desmit kilometru no laboratorijas, ļauts testus veikt pašiem. Ir

REPLIKA

Kā ārsts var uzņemties tādu atbildību?

„Biju pie ģimenes ārstes Gitas Cakules. Viņa ar savu lielāko palīdzību medmāsiņu dara visu, ko var, lai vairāk cilvēku vakcinētos. Tajā pašā laikā kaimiņienei, kurai ir cita ģimenes ārste (vārdā nesaukšu, jo pati viņas vārdus dzirdējusi neesmu, kaut gan nav pamata kaimiņienei neticēt), mediķe teikusi, ka vakcinēties nevajagot. Un, ja nu mana kaimiņiene no Covid-19 nomirst? Kā tā ārste tad jutīsies? Arī televīzijā dzirdu, ka ir tādi mediķi, kas ir pret zinātni, un tādi, kas palīdz tikt pie viltus sertifikātiem. Tiešām brīnos, kā viņiem atļauj strādāt par ārstiem!”

turpinās arī pēc 15. novembra. Diemžēl valdības izvēlētais *pātagas mehānisms* nevis mazina bailes vakcinēties un šaubas par vakcīnas efektivitāti, bet vairo izmisumu un agresiju. Būsim spiesti ar vairākiem cilvēkiem darba attiecības pārtraukt. Bažas rada arī tas, ka daudzi vakcināciju sāka ģimenes ārsta praksē un jau pirmajās dienās izveidojās tik gara rinda, ka līdz 15. novembrim visi nepagūs sertifikātu iegūt. Būsim spiesti atstādināt viņus uz laiku.

Šādas birokrātiskas problēmas nerastos, ja šīs dienas varētu turpināt strādāt ar negatīvu testu, līdz sertifikāts stājas spēkā. Ir jāņem vērā arī infrastruktūra. Tieši tāpat, kā atšķiras slimnīcu kapacitāte un medicīnas pakalpojumu pieejamība, arī vajadzība pēc pārtikas un citām pirmās nepieciešamības precēm ir būtiska un jānodrošina bez pārtraukuma.

noteica 15. novembri, vakcīnas nemaz nebija visiem uzreiz pieejamas. Tāpēc jau izveidojās milzīgās rindas. Šobrīd spējam nodrošināt darbinieku testēšanu un par to maksāt. Jau laikus bijām iepirkuši testus, zinot, ka tāda prasība būs. Protams, izdevumi aug augumā, bet celt cenu precēm nevaram, jo jāreķinās ar lauku ļaužu zemo pirktspēju. Solīja mazos uzņēmējus atbalstīt, zaudējumus kompensēt, bet reāli nekā nav. Naudas taču esot tik daudz kā nekad. Bet laikam jau žēl dot. Es saprotu, ka vajadzīgi līdzekļi aizsardzībai, drošībai. Bet krīzē jāatbalsta arī mazie uzņēmēji, kuri knapi var savilkt galus, lai iedzīvotājiem laukos piegādātu pārtiku.

gadījies, ka policists pārbaudē vai nu nav zinājis šo noteikuma punktu, vai nav pareizi sapratis.

Kopumā situācija tomēr mierīga. Varbūt tiks slēgti kādi mazie veikali, kuros pārdevējs neizpildīs prasību vakcinēties un būs grūti citu atrast vietā. Draudīgāka situācija ir valsts austrumos, kur vakcinācijas aptvere zema. Tirdzniecībā strādā ap 80 tūkstošiem cilvēku. Šīs nedēļas sākumā vakcinējušies bija nepilni 50%. Es ceru, ka šīs nedēļas laikā būs jau 55–60%. Tirdzniecībā acina darbiniekus potēties, tiek rīkotas lekcijas un izbraukuma vakcinācija. Daļa tomēr nepotēsies, un darbaspēka rezervju nav, tomēr nedomāju, ka vienā dienā strauji parādīsies vakances. Pieļauju arī bankrotus.

Joprojām neesam saņēmuši valdības atbildi uz pavasarī nosūtīto vēstuli, ka mazajiem uzņēmējiem tirdzniecībā atbalsts ir pārāk mazs. Aicinājam palielināt līdz 50% no apgrozījuma – Ekonomikas ministrija atbalstīja, bet Finanšu ministrija pat neatbildēja.

Daina Tafelberga

RUNĀ SPECIĀLISTS

Piemānīt var sevi, bet ne slimību

Agris Rozenfelds, SIA Kuldīgas slimnīca valdes priekšsēdis

Slimnīcā ir pārtraukti visi plānveida pakalpojumi, tai skaitā rehabilitācija. Ierobežota ir arī neatliekamās palīdzības sniegšana. Ir svarīgi panākt to, lai slimnīcai nebūtu tik daudz spēka jāvelta kovidā pacientiem, lai varētu ārstēt arī citus saslimušos.

Kovida pacienti aizņem 10% no slimnīcas gultām. Visvairāk to izjutīs tie cilvēki, kuriem būs vajadzīga reanimācija. Šajā nodaļā trīs gultas ir kovidā pacientiem un tikai viena paliek cilvēkam, piemēram, pēc operācijas vai insulta. Slimnīcā būs jāizvērtē, kuram palīdzību sniegt pirmajam.

Tāda ir realitāte, un man grūti cilvēkiem stāstīt un iestāstīt, ka vakcīna no šiem smagajiem gadījumiem pasargā. Pēdējā laikā ir panākts mazliet labāks rezultāts – cilvēki vakcinējas vairāk. Dzirdēts, ka daļa to uzskata par piespiedu vakcinēšanu. Es gan uzskatu, ka tā ir piespiedu pasargāšana no smagas slimības gaitas.

Tāpat kā visā Latvijā, arī Kuldīgas slimnīcā trūkst darbinieku. Viņu mums trūkst visu laiku. Daudz slimo arī personāls – mazāk ar kovidu, vairāk ar citām slimībām, jo visu laiku jāstrādā saspringtā

režīmā un organisms to ilgi nevar izturēt.

Tāpat ir arī ar tā sauktajām kovidgultām. Pašlaik nevis veidojam nodaļu, kā tas tiek darīts citās slimnīcās, bet vairākās nodaļās iekārtojam atsevišķas palātas, jo mums nav tik liela personāla. Svarīgi ir novada iedzīvotājiem nodrošināt arī to palīdzību, kuru sniedzām līdz šim. Tiklīdz kādu nodaļu slēdz, darbs tiek apturēts, palīdzība šeit netiek sniegta, un iedzīvotājiem jābrauc uz citām slimnīcām.

Līdz 17. oktobrim no 320 mūsu uzņēmuma darbiniekiem 32 nebija vakcināti, no tiem 12 slimoja ar kovidu, un viņiem būs pārslimošanas sertifikāts. 20 darbinieku vēl ir potēšanas procesā. Aptuveni desmit cilvēku pateikuši, ka tāpēc vairs nestrādās. Divi jau uzrakstījuši atlūgumu. Daži piekrituši tam, ka uz laiku tiek atstādināti. Tādi ir noteikumi, un tie mums jāievēro.

Ikdienas darbā mediķiem itin bieži jāuzklausā negācijas no dusmīgiem pacientiem. Lai spētu viņiem palīdzēt, mediķiem ir izstrādāta valsts apmaksāta programma, kurā var saņemt psihologa, psihoterapeita palīdzību. Darbinieki šo iespēju izmanto, taču gribētos, lai to darītu vēl vairāk.

Svētdien Kuldīgas slimnīcā bija desmit kovidā pacientu, otrdien – 11, bet īpaši pielāgotu gultu ir tikai desmit. Neizslēdzu iespēju, ka skaits var pieaugt, jo pēdējās dienās Kuldīgas novadā katru dienu ir pa simtam saslimušo klāt.

Tie, kuri nonākuši pie mums, neviens nav vakcinēts. Zinām, ka citviet atklāti viltoti kovidā sertifikāti, bet mums šādu gadījumu nav bijis. Ir noteikti jauni algoritmi – pacientam iestājoties slimnīcā, tiek veiktas analīzes, lai noskaidrotu, vai viņš bijis potēts vai arī iegādājies viltotu sertifikātu. Agrāk vai vēlāk viss atklājas. Piemānīt sevi varbūt varam, bet neredzu tam jēgu, jo, saslimstot smagi, mānīšanās nepalīdzēs.

LASĪTĀJS SATRIEKTS

Pārbūvi nesola

Lasītāji sūdzas par Kuldīgas–Pelču ceļu, kas atkal bijis bedrains kā redele.

Tāds pagājušonedēļ izskatījās Pelču ceļš pie Kuldīgas apvedceļa.

Šajā pirmdienā, kad nelija, Kuldīgas komunālie pakalpojumi ceļu nogreiderēja.

Novada domes transporta infrastruktūras inženieris Andris Mednis skaidro, ka pašvaldībai tur pieder ap 800 metru no pilsētas apvedceļa krustojuma un tos uztur *Kuldīgas komunālie pakalpojumi*. Jau aizvadītās nedēļas nogalē nosūtīts rīkojums, lai situāciju uzlabo. Taču piektdien lija – nav bijis jēgas greiderēt. Posms nolīdzināts pirmdien. Speciālists atzīst, ka ceļš uz Pelčiem ir diezgan noslogots, īpaši līdz pagriezienam uz dārzkopības biedrību *Kurzemīte*. Grants segums nolietots, jau sen nav bijuši būtiski uzlabojumi, tāpēc situācija pēc kāda laika var atkārtoties.

Kuldīgas attīstības aģentūras vadītājas vietnieks Kaspars Rasa norāda, ka jau vairākkārt rakstīts gan Satiksmes ministrijai, gan *Latvijas Valsts ceļiem* (LVC). Posms iekļauts prioritāro sarakstā, lai granti noņemtu pret asfalu. Tas bijis norādīts arī

administratīvi teritoriālās reformas plānos, pamatojot ar Viduskurzemes pamatskolas-attīstības centra vajadzībām. Taču ministrija vienmēr uzskatījusi, ka Pelčiem ir labs savienojums ar novada centru, proti, asfaltētais posms Kuldīgas–Skrundas ceļā līdz Kaltiķiem (tas nesen atjaunots) un tālāk no pagrieziena uz pagasta centru. Tomēr pašvaldība neatlaidīgi pastāv, ka jāpārbūvē arī senais un tuvākais grantētais ceļš uz Pelčiem.

Pēc diskusijām Kurzemes plānošanas reģiona attīstības padomes sēdē, kurā piedalījās satiksmes ministrs Tālis Linkaits un LVC valdes priekšsēdis Mārtiņš Lazdovskis, vajadzības vēlreiz apkopotas, un tajās šis ceļš atkal ierakstīts kā prioritāte. Diemžēl tuvāko gadu plānos ministrija to nav iekļāvusi.

Daina Tafelberga
Autores un
aculiecinieka foto

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kādiem cilvēkiem epidemioloģisko ierobežojumu laikā, jūsuprāt, klājas visgrūtāk?

Sandra Čakiru, apkopēja:

– Uzskatu, ka visiem, bet tur neko nevar darīt. Negribu izcelt konkrētu vecuma grupu vai profesijas, jo diezgan maz par to interesējos. Es darbā problēmas ar ierobežojumiem tomēr nesaskatu. Ļoti grūti klājas tiem, kas palikuši bez darba. Bet nedomāju, ka grūti ir jauniešiem – viņi ir spēcīgi, enerģiski un veselīgi.

Elva Birkenfelde, kazino spēļu prezentētāja:

– Droši vien skaistumkopšanas speciālistiem, jo viņu darbs pilnībā ir apstādināts vismaz divas vai trīs reizes. Pieļauju, ka grūtāk varētu klāties 30–40 gadus jaunām sievietēm, kurām ir mazi bērni. Grūti ir jauniešiem, kuri mācās mājās, jo tā sarežģītāk apgūt vielu. Lielākā daļa nav tik patstāvīgi un nespēj mācīties vieni – vajag skolotāja atbalstu. Vecāki var palīdzēt, bet tas nebūs tik kvalitatīvi. Mans darbs bijis attālināts visu laiku, jo strādāju mājās pie datora. Šajā laikā azartspēles cilvēki spēlē vairāk nekā pirms pandēmijas. Arī naudu grib tērēt vairāk. Sēžot mājās, tagad pastiprinās dažādas atkarības. Arī alkoholu vairāk pērķ.

Kristīna Ansona, deputāte, uzņēmēja, studente:

– Tas ietekmē pilnīgi visus. It sevišķi grūti ir skolotājiem un jauniešiem, kuri mācās, jo domāju, ka grūti visus darbus sagatavot vienam pašam mājās. Mēs strādājam dažādās sfērās, un, pavērojot apkārtējos, liekas, ka visiem šis laiks ir sarežģīts. Grūtāk ir ģimenēm ar maziem bērniem, jo tad mājās nevar strādāt pilnvērtīgi. Vienmēr esmu uzskatījusi, ka attālināts darbs nav 100% darbs. Nav viegli arī tiem, kuri dzīvo ar kādu kopā, jo strādāt ir grūtāk. Pati šobrīd studēju. Lai izdarītu visus darbus, braucu uz ofisu, jo mājās ar bērniem neko izdarīt nevaru – viņi traucē. Tāpat, kad vecākajai meitai atsāksies mācības, viņa jau nemācēs tikt galā viena un ar saviem jautājumiem nāks pie manis. Ļoti žēl jauniešu – tagad, kad nāk garie vakari, nav ne jauniešu mājas, ne klases vakaru, kur satikties.

Kristaps Timuks, strādā Rīgas ostas noliktavā:

– Grūtāk droši vien tiem, kuri strādā ar cilvēkiem. Noteikti piekrtu, ka visgrūtāk ir skolotājiem strādāt šajā laikā. Arī jauniešiem viegli nav, taču kā kuram. Ir tādi, kas priecējas, ka jāmācās attālināti, un tādi, kas grib iet uz skolu klātienē. Mēs paši esam no Rīgas atbraukuši. Es strādāju Rīgas ostas noliktavā, un man nekādu problēmu pagaidām nav. Vienīgi man tuvi cilvēki ir saskārušies ar vakcīnas uzspiešanu no darba devēja puses. Priekšniecība saka: ja nevakcinēsies, tad vari sēdēt mājās un uz darbu vairs nenākt.

Maija Strade, skolniece:

– Nemāku pateikt, kam visgrūtāk. Es vairs neteiktu, ka pašai grūti, jo pie attālinātajām mācībām esmu jau pieradusi. Vēl apmeklēju mūzikas skolu – arī tā ir attālināta. Apgūt mūziku, dziedāt platformā *Zoom* gan ir daudz grūtāk, bet ar laiku arī pie tā pierod. Domāju, ka visgrūtāk klājas skolotājiem un mediķiem.

Jana Kozjura, skolotāja:

– Domāju, ka visgrūtāk ir bērniem un pusaudžiem, jo būt mājās vieni, kamēr vecāki darbā, ir sarežģīti un atbildīgi. Grūti tiem, kuriem tagad nav darba: skaistumkopšanas speciālistiem, ēdināšanas pārstāvjiem. Mums problēmu nav – atrodam, ar ko nodarboties brīvajā laikā. Esam no Rudbāržiem, atbraucām izstaigāt Kuldīgu. Daudz istabā nesēžam – ejam ar bērniem pastaigās. Pēc brīvlaika strādāsim attālināti. Es strādāšu arī skolā, jo mājās vēl ir bērni un tur internets nav tik stabils, lai visi varētu pieslēgties. Tas ir grūtāk nekā klātienē. Es mācu 7.–12. klasi. Lielākā daļa ir motivēta, bet tos jauniešus, kuri nav, attālinātās mācības tikai degradē – viņi neko neiemācās.

Amanda Gustovska, Lauras Vilertes foto

Zvana nevakcinētajiem senioriem

Kuldīgas novadā pēdējās dienās norit apjomīga kampaņa, lai uzrunātu katru nepotēto pensionāru. Tiem 3000, kuri poti vēl nav saņēmuši, kā ģimenes ārstu palīgi zvina pašvaldības kultūras darbinieki un muzeja speciālisti, kuri ir piespiedu dīkstāvē. **Kurzemnieks skaidro, cik daudzus izdevies sazvanīt un kāds ir iemesls tam, ka vakcīna vēl nav saņemta.**

ALSUNGĀ SAPROTOŠI

Alsungas pagasta pārvaldes vadītāja Santa Kreičmane stāsta, ka apzvanīts vairāk nekā 100 cilvēku: „Mums gāja ļoti labi – nebija nekādu negāciju, tieši otrādi – cilvēki bija ļoti pretimnākoši un saprotoši. Daudzi vakcināciju jau sākuši, ir tādi, kas šīs nedēļas laikā pie-teikušies uz pirmo poti, citi gaida otro. Protams, bija tādi, kas tūlīt kategoriski teica, ka nevakcinēsies, un tādi, kas nevēlas veselības stāvokļa dēļ, apgalvojot, ka runās ar ģimenes ārstu un tikai tad nolems. Pēc manas pieredzes tie, kuri pirms kāda laika nevēlējās, domas ir mainījuši un tomēr izlēmuši par labu vakcinācijai. Šodien man zvanīja cilvēks, ar kuru runāju pirms pāris dienām. Viņš apdomājies un tomēr izlēmis par. Teica, ka šonedēļ gan netiek, jo nav transporta, kaut es pat piedāvāju viņu aizvest. Beigās sarunājām, ka viņš vēl pakonsultēsies ar ģimenes ārstu un uz vakcīnu aizies nākamnedēļ.”

RAIZES PAR IESPAIDU UZ SLIMĪBU

Kuldīgas novada muzeja apmeklētāju centra speciāliste Liene Blūma stāsta, ka liela daļa senioru vēl nav potēti, jo baidās, ka vakcīna nepastiprina kādas veselības problēmas: „Mums grūtības sagādāja tas, ka e-veselības lapā vairākiem kontaktu trūkst. Taču tie, kuriem bija, tika apzvanīti. Sazināties ar Kuldīgas ģimenes ārstiem, jautājot

papildu telefonus. Mūsu uzdevums nav pārliecināt, bet gan uzrunāt un pastāstīt par pašu vakcināciju. Godīgi sakot, biju gaidījusi negatīvāku attieksmi.

Zvanišanas laikā priecēja tas, ka izdevās noskaidrot: ir arī tādi cilvēki, kuriem vakcinācija vajadzīga mājās. Ģimenes ārsti ir tik ļoti noslogoti, ka paši nevar pajautāt pilnīgi visiem, bet mēs varam ārstiem palīdzēt un atrast tos, kas ir ieinteresēti, bet veselības stāvokļa dēļ aiziet nevar.

Mans novērojums, kādēļ seniori nepotējas: viņiem bail, ka tas varētu ietekmēt kādu pamatslimību. Domāju, ka nevar vainot tos seniorus, kam ir šīs raizes. Par to ģimenes ārstiem vajadzētu ar katru aprunāties, zinot viņu slimību vēsturi. Taču tas aiziet kā tādā ritenī: ārsti nespēj visiem piezvanīt, bet seniori baidās, jo neviens nav piezvanījis un pastāstījis, kā būtu labāk.”

IZDODAS ARĪ PĀRLIECINĀT

Kurmāles kultūras organizatore Inete Megne uzsver, ka šī kampaņa ir vajadzīga: „Prieks, ka 24 cilvēkus izdevās pārliecināt. Viņi aizbrauca ar pagasta pārvaldes autobusu uz vakcinēšanu Kuldīgas manēžā. Apzvanījām ap 100 cilvēku un visus par autobusu informējām. Bija tādi, kuri teica, ka grūti nostāvēt rindās, priecājās, ka būs konkrēts laiks, kad viņus pieņems. Noskaidrojām vairākus, kuriem vakcinācija nepieciešama mājās. Bet reakcija ir dažāda. Kad pasakām, kādēļ zvanām, vieni uzreiz saka: „Paldies, mani tas neinteresē.” Ir arī tādi, kuri noklausās un atbild, ka padomās. Paiet pāris stundu, un viņi zvina, ka piekriet braukt. Vairāki, kam zvanījām, pēdējās nedēļās vakcināciju jau bija sākuši. Zvanot pie sevis nodomāju: ļoti daudziem bija svarīgi, ka par vakcināciju stāsta tieši pagasta pārvaldes un kultūras darba vadītājas.”

Amanda Gustovska

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Bez tiesībām un pamatīgā skurbulī

Sagatavojusi Valsts policijas (VP) Kurzemes reģiona pārvaldes vecākā speciāliste Madara Šeršņova.

Aizvadītajā nedēļā Kuldīgas iecirknī nācās 29 reizes sākt administratīvo procesu. 16 gadījumos tie ir par mājse-des neievērošanu, divi – par sejas mas-kas nelietošanu tirdzniecības vietās. Kā jau solīts, VP regulāri rīko akcijas, kurās tiek pārbaudīti gan veikali, gan sabiedriskais transports.

Viens administratīvā pārkāpuma process sākts par emocionālo vardarbību pret bērnu, proti, VP darbinieki 21. oktobrī saņēma iesniegumu, ka Kuldīgas novadā kādās mājās ir strīds starp sievieti un vīrieti. Kad tur ieradās policisti, no sievietes tika saņemts iesniegums un pieņemts lēmums par vīrieša nošķiršanu.

Septiņās dienās reģistrēti divi ceļu satiksmes negadījumi, kuros cietuši cilvēki. Šoferi savu spēkratu nav savaldījuši un nobraukuši no ceļa. 21. oktobrī negadījums notika Kuldīgā – vadītājs nespēja vieglo automašīnu noturēt uz

ceļa, un tā ietriecās mājas sienā. 26. oktobrī Turlavas pagastā auto taranēja notekgrāvja pārvadu. Seši vadītāji pie stūres sēdušies alkohola reibumā, divi no viņiem iekūlušies papildu nepatikšanās, jo braukuši komandantstundas laikā. Viens pieķerts Skrundā, otrs Kuldīgā. Īpaši izcēlās kāds dzērājsiferis, kurš 24. oktobrī traucās pa Alsungu. Viņš sēdies pie stūres automašīnai, kurai nebija nedz obligātās civiltiesiskās apdrošināšanas, nedz tehniskās apskates, pašam nebija vadītāja apliecības, bet izelpā konstatētas 3,15 promiles. Viņa brauciens beidzies dzīvžogā un siltumnīcā.

Vēl nedēļas laikā Kuldīgas iecirknī reģistrētas astoņas reizes, kad uzbraukts meža dzīvniekiem. VP atgādina, ka autovadītājiem īpaši piesardzīgiem jābūt mežainā apvidū un tajos posmos, kur starp nomali un kokiem vai krūmiem ir neliels attā-lums, jo ir lielāks risks, ka tur jebkurā diennakts laikā uz braucamās daļas var izskriet dzīvnieks. Taču vērīgiem jābūt jebkur.

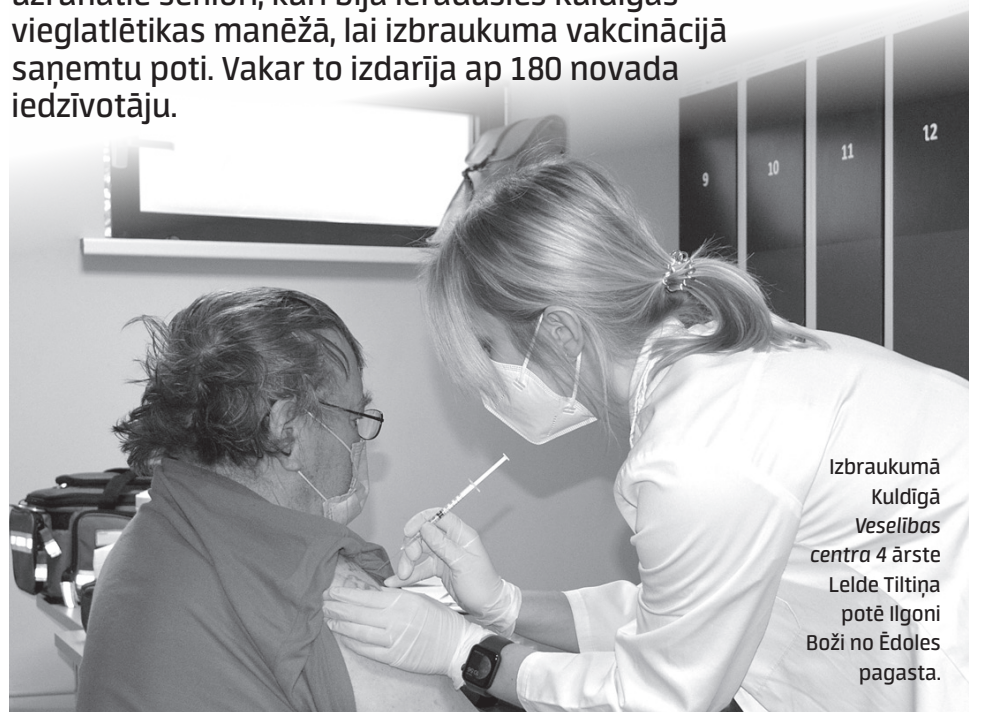
Izbraukums arī rīt!

Šonedēļ izbraukuma potēšana pret Covid-19 notiek 27 apdzīvotās vietās Latvijā, un tā būs arī Kuldīgas vieglatlē-tikas manēžā sestdien, 30. oktobrī, no 10.00 līdz 17.00.

Tas notiek bez pieraksta. Tiks izmantotas ražotāju Moderna un Johnson&Johnson vakcīnas, bet jauniešiem līdz 25 gadiem tiks piedāvāta Pfizer vakcīna. Līdzī jāņem person-as dokuments (pase vai ID karte).

„Citu iespēju nav – jāpotējas”

Tā par vakcinēšanu pret Covid-19 sacīja ceturtdien uzrunātie seniori, kuri bija ieradušies Kuldīgas vieglatlētikas manēžā, lai izbraukuma vakcinācijā saņemtu poti. Vakar to izdarīja ap 180 novada iedzīvotāju.

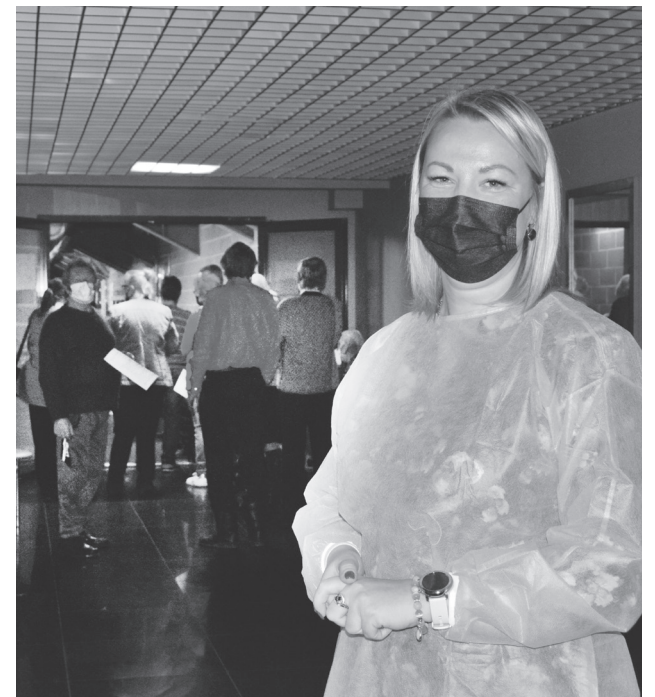

Izbraukumā Kuldīgā Veselības centra 4 ārste Lelde Tiltiņa potē Ilgoni Boži no Ēdoles pagasta.

Kurzemnieks jau rakstīja, ka šonedēļ pašvaldības darbinieki sākuši seniorus individuāli apzvanīt, aicinot šo iespēju izmantot. Pagastos dzīvojošajiem zvina pārvalžu vai bibliotēku darbinieki. Pārvaldes arī nodrošina transportu nokļūšanai vakcinācijas punktā, un ceturtdien Kuldīgā kolektīvi ieradās vecāki ļaudis no Ēdoles, Rumbas, Laidiem un Īvandes.

„Pagasta pārvalžu darbinieki bija sazvanījuši un izveidojuši sarakstu. Mums vajadzēja tikai piezvanīt un sarunāt laiku,” saka vakcinēšanas punkta administratore Inga Roze, kura šos pienākumus pilda kopš pavasara, bet pamatdarbs viņai ir sporta skolas baseinā. „Gāja visādi – vieni nebija apmierināti, citi priecājās, ka ir uzrunāti. Tiem, kuri šaubījās, stāstīju arī savu pieredzi, ka esmu potēta jau aprīlī un viss man ir kārtībā.”

Kuldīdzniecē, peldēšanas trenere Dzintra Freimane saņēmusi četrus zvanus ar šādu aicinājumu. „Darbu baseinā biju jau uzteikusi. Tomēr nav variantu – ir jāpotējas. Nogaidīju, kamēr piedāvās, manuprāt, labāko –

„Manuprāt, pandēmiju varēsim uzveikt tikai potējoties,” saka vakcinēšanas punkta administratore Inga Roze.

Modernas vakcīnu. Uzskatu, ka risks ir gan palikt nepotētam, gan vakcinēties. Baidos par dabīgo imūnsistēmu. Katram citāda reakcija pēc potes. Jaunajiem ir smagāk, jo viņiem vāja imūnsistēma, mēs, pēckara bērni, esam spēcīgāki. Paskatos uz saviem senioriem – viņi vienmēr ir ierindā, neslimo.”

Ar Reģīnu Plaudī no Pelču pagasta sazinājusies doktorāta māsiņa: „Vajadzība pamudināja nākt. Nekur jau īpaši neēju, jo neesmu no aktīvajām, bet ir pasākumi, uz kuriem jābūt, un tur sertifikātu vajadzēs. Tie saistīti ar teātri un manu dēlu Normundu Naumani (bijušo teātra zinātnieku – red.)”

Inta Jansone, Lailas Liepiņas foto

„Domājām, ka visi būs prātīgi un dzīve būs kā agrāk”

Mudīte un Uldis Dmitrijevi ir basenieki. Uldis ir saimniecības darbinieks Basu bibliotēkā, savukārt sieva Mudīte darbu meklē. Viņa atzīst, ka Covid-19 pandēmijas laiks ir ļoti smags, sevišķi tiem, kuri dzīvo laukos, jo ierobežojumu dēļ visas kultūras iestādes ir slēgtas. Vecāki cilvēki esot bēdīgi, ka vairs nevar apmeklēt ne bibliotēku, ne tautas namu, taču vēl grūtāk tagad ir atrast darbu.

BIJA SVARĪGI SAPOTĒTIES

Dmitrijevu ģimene vakcināciju uzskata par ļoti svarīgu. „Esam potējušies, tikko kā vakcīnas Latvijā bija pieejamas. Pats galvenais mums bija savakcinēties, lai nesaslimtu un atgrieztos atpakaļ ierastajā dzīves ritmā,” saka Mudīte. Uldis uzsver – darījis to tāpēc, ka slimo ar astmu un ir riska grupā: „Sazvanījos ar ģimenes ārsti Gundegu Zdanovsku, un vakcīnai pieteicāmies abi ar sievu vienā dienā.” Uldis atklāj, ka ir potēts ar *Modernu*, sieva – ar *Pfizer*. Mudīte saka – tajā brīdī nebija iespējas izvēlēties: „Neuzskatu, ka liela atšķirība, kādu vakcīnu saņemt. Domāju, ka visas ir labas un pārbaudītas. Arī tā pati *Astra Zeneca* nav sliktā – neesmu dzirdējusi, ka kādam pazīstamajam būtu bijušas problēmas, vienalga, ar kuru no šīm vakcīnām.” Uldis stāsta, ka nākamajā dienā pēc potes bijis neliels nogurums, bet Mudītei pēc pirmās potes nekādas blaknes nesot bijušas, pēc otrās devas – liels nogurums un neliels sliktums, kas pēc dienas pārgājis.

„Uzskatu, ka noteikti labāk ir izturēt to vienu sliktu dienu pēc vakcīnas, nevis bez vakcīnas saslimt ar kovidu un mocīties, nevarot piecelties no gultas veselu mēnesi,” spriež Mudīte. „Ja neesi vakcinējies un saslimsti smagi, tu jau apdraudi ne tikai savu, bet arī

Mudīte un Uldis Dmitrijevi pie Basu tautas nama: „Nezinu, vai māsēdes laikā slēgt bibliotēku bija nepieciešams. Žēl, ka tagad lasīt vairs nevaram. Dators reti kuram ir mājās.”

kāda cita veselību, jo tas cilvēks tevis dēļ netiek slimnīcā – tu esi aizņēmis vietu. Ja nu paliek slikti kādam bērniņam vai ja citam cilvēkam vajadzīga steidzama operācija, viņš nevar palīdzību saņemt! Domāju, ka vienalga pret vakcīnām, negribēšana potēties ir ļoti bezatbildīga un egoistiska rīcība pret mums, pārējiem. Nesaprotu, ko domā tie, kas vakcinēties negrib. Pote ir par velti, un tā tikai un vienīgi pasargā veselību!”

IZSKAIDROT, KĀPĒC

Uldis un Mudīte stāsta – arī viņiem pagastā ir pazīstami cilvēki,

„Noteikti labāk ir izturēt vienu sliktu dienu pēc vakcīnas, nevis bez tās saslimt ar kovidu un mocīties, nevarot piecelties no gultas veselu mēnesi.”

kuri ir pret vakcīnu. „Citi savakcinējušies tikai darba dēļ un piespiedu kārtā, bet vēl aizvien ir pret to. Tepat ir tādi, kuri bez vakcīnas nedrīkst strādāt, piemēram, pagastmājā, vai tie paši *simtņieki* (pagaidu algoto darbu darītāji – red.). Taču tādi,

kas darbu zaudējuši potes dēļ, mums nav zināmi. Ir viens, kurš neuzticas līdz šim pieejamajām vakcīnām, apgalvo, ka tās nav efektīvas. Viņš grib gaidīt *Sputniku* (Krievijas vakcīnu – red.), kas, viņaprāt, esot 95% efektīva.”

Par to, no kurienes šādu infor-

māciju cilvēks ņēmis, Dmitrijevu pāris nezina, taču paši faktus par saslimstību un vakcināciju klausās *Latvijas Radio 1* un *Latvijas Televīzijas* ziņās. Mudīte apgalvo, ka televīzija un radio cilvēkus informē vairāk nekā pietiekami: „Ziņu par saslimšanas gadījumiem valstī un vakcīnām no medijiem ir tik ļoti daudz! Pēdējā laikā gan no mediju puses vakcinācija tiek uzspiesta par daudz. Domāju, ka tās vakcīnu reklāmas, sarunas ar tiem, kuri spiež un liek vakcinēties, uz cilvēkiem iedarbojas pilnīgi pretēji. Vajag vairāk skaidrot, kādēļ tas ir tik svarīgi, iesaistot arī iedzīvotājus, parādot saslimušo stāstus, pieredzi.”

VĀCIJĀ RUNĀ, PIE MUMS NEGRIB ATKLĀT

Mudīte stāsta: „Kad vakcinēšana sākās citur pasaulē, biju Vācijā. Iespējams, gadījās tādā vidē, bet nedzirdēju ne no medijiem, ne pašiem cilvēkiem, ka kāds par vakcīnām runātu ko sliktu. Atceros: kad Vācijā sāka potēt seniorus, viņi bija tik priecīgi, ka beidzot var saņemt vakcīnu! Tajā brīdī es tieši apkopu vienu vecu sievieti. Gan viņa pati, gan meita runāja, cik labi, ka beidzot mamma varēs savakcinēties.

Vietējā avīzē bija vairāku vecāku cilvēku pieredzes stāsti. Palicis atmiņā raksts par vienu seniori, kura pilsētā sapotējusies pati pirmā. Bija ielikta intervija par to, kādas sajūtas bija, vai sāpēja vai ne. Tur cilvēki ir daudz atsaucīgāki – viņi grib sniegt intervijas, stāstīt par savām sajūtām. Pie mums Latvijā jau neviens negrib

„Reklāmas un sarunas, kas spiež vakcinēties, iedarbojas pilnīgi pretēji. Vajag vairāk skaidrot, kādēļ tas tik svarīgi, parādot saslimušo stāstus.”

neko stāstīt. Tā arī ir tā lielākā problēma, ka mediji nespēj atspoguļot patiesas emocijas, kā ir šo slimību izslimot, kāda ir pieredze, saņemot vakcīnu. Pamanīju, ka Vācijā avīzēs tika likti iekšā arī visi, kuri no Covid-19 nomiruši. Pie mums gan tādu informāciju vietējā avīzē redzu reti.

Tepat mūsu pagastā, ja kāds ir saslimis, neviens neko nesaka – negrib, lai to uzzina. Bet tie, kuri citiem atklāj, ka ir saslimuši, un par slimības gaitu stāsta, sociālajos tīklos lielākoties tiek visādi ķengāti. Nezinu, kādēļ šāda attieksme ir Latvijā,” Mudīte ir neizpratnē.

SKUMJI PAR SLĒGTO BIBLIOTĒKU

Dmitrijevi bēdājas par striktajiem ierobežojumiem: „Domājām, ka visi būs prātīgi, savakcinēsies un mēs varēsīm dzīvot kā agrāk, vīruss būs uzvarēts. Taču tā tas nenotiek. Ierobežojumi mums ir obligāti nepieciešami, un jo agrāk, jo labāk. Mums ir tādas pašas grūtības šajā laikā kā visiem citiem.

Vislielākā bēda iedzīvotājiem šeit, Basos, ir tā, ka apmeklētājiem pašlaik slēgta bibliotēka. Cilvēku pie mums nav daudz, bet viņi ir atbildīgi, liek sejas maskas. Ir jau daudz, ko darīt mājās, tomēr gribas saņemt un palasīt kādu grāmatu. Redzēju rakstu, ka var lasīt bibliotēkas mājaslapā, taču pie mums laukos nav daudz tādu, kam tas internets būtu. Reti kuram mājās ir dators. Tāpat ļoti grūti ir ilgstoši lasīt tekstu datora vai telefona ekrānā, jo pēc tam sāp acis.”

Var braukt pa gludu asfalu

Gudenieku pagastā atjaunots asfalu Centra un Zinību ceļā.

Pārvaldes vadītāja Daina Bērende stāsta, ka iecere bijusi jau sen, tagad izdevies to izdarīt. Mēneša sākumā pabeigta projekta *Kuldīgas novada pagastu autoceļu atjaunošana un pārbūve* trešās kārtas trešā daļa. Kopējās izmaksas ir 40 000 eiro (bez 21% PVN).

Būvdarbus paveica SIA *Roadeks*, būvuzraudzību nodrošināja *SB uzraudzība*. D.Bērende skaidro, ka vecais ceļš centrā bijis ļoti bedrains un grubuļains. Braucot pa Zinību ielu uz pansionātu, tas arī bijis sabojāts, tādēļ jau kādu laiku vajadzējis salabot. Darbs izdarīts trīs nedēļās no septembra beigām līdz oktobra sākumam.

Rindas pie veikala nemēdz būt

Zemnieku saimniecības *Bērziņi* veikala īpašnice un pārdevēja Dace Bērziņa stāsta, ka Gudenieku pagastā cilvēki ir atbildīgi un nekādu problēmu ar ierobežojumu ieviešanu nav bijis, jo telpās drīkst atrasties tikai viens pircējs.

„Rindas pie veikala durvīm nemēdz būt, un visi vienmēr liek sejas masku. Distanci ievērot nav grūti, jo neesam šeit tik daudz. Ir dzirdēts, ka kāds pie mums arī šobrīd slimo ar Covid-19. Es esmu vakcinējusies jau maijā, tādēļ tik ļoti no šīs slimības vairs nebaidos. Tomēr neliels uztraukums ir gan man, gan pircējiem. Bet maizīti vajag visiem. Mēs ticam Dievam, dzīvojam saticībā un cerībā, ka nekas sliktas notikt nevar. Ticam, ka būs veselī, un cienām viens otru.”

Dace stāsta: „Tā kā darbojamies ilgi un esam te vienīgais veikals, atbildība pret mūsu pastāvīgajiem klientiem ir

Z/s Bērziņi veikals Gudeniekos darbojas jau 20 gadus.

ļoti liela. Sabiedriskais transports uz Kuldīgu kursē tikai vienu vai divas reizes nedēļā. Pie mums ir daudz tādu cilvēku, kuriem pašiem sava transporta nav, un iepirkties viņi nāk uz mūsu veikalu. Man ir svarīgi, lai te vienmēr būtu pašas nepieciešamākās pārtikas preces.”

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

EIROPAS ATVESEĻOŠANAS FONDA LĪDZEKĻI – pārdomātai un efektīvai Latvijas izaugsmei

DACE MELBĀRDE, Eiropas Parlamenta deputāte

Šīgada vasarā tika apstiprināts Eiropas Atveseļošanas fonda plāns Latvijai. Latvija bija pirmā no Baltijas valstīm, kuras nacionālais ekonomikas atveseļošanas plāns, kas ir priekšnoteikums fonda finansējuma saņemšanai, ir apstiprināts Eiropas Savienības (ES) Ekonomikas un finanšu padomē. Latvijai no Atveseļošanas fonda grantu daļas ir apstiprināti 1,82 miljardi eiro. Kontekstam – tā ir aptuveni viena piektā daļa no Latvijas 2020. gada budžeta. Ar Atveseļošanas fonda finansējumu saistītās reformas un investīcijas valstij būs jāīsteno līdz 2026. gada vasarai. Kas tad ir Eiropas Atveseļošanas fonds, un kādas iespējas tas paver Latvijas ekonomikai un visiem Latvijas iedzīvotājiem?

Šis vairāk nekā 800 miljardu eiro lielais fonds, kas sastāv no grantiem un aizdevumiem, ir Eiropas Komisijas centralizēti pārvaldīta budžeta programma, kas izveidota papildus ES daudzgadu budžetam. Eiropas Atveseļošanas fonds ir uzskatāms par ekonomisku ES atbildi uz globālajiem, Covid-19 pandēmijas radītajiem izaicinājumiem, un tas ir līdz šim nepieredzēts atbalsta rīks gan apjoma ziņā, gan veidā, kā tas tiek finansēts. Ar fonda finansējumu ir plānots atbalstīt reformas un investīcijas, kas saistītas ar pāreju uz zaļo un digitālo ekonomiku, vienlaikus mazinot pandēmijas krīzes radīto sociālo un ekonomisko ietekmi.

Pirms runāju par Latvijai piešķirtā finansējuma izlietojumu, vēlos nedaudz iezīmēt kopējā šī fonda izlietojumu visas ES mērogā. Vairāk nekā puse no kopējās naudas tiek iezīmēta ES zaļajām (37% no 800 miljardiem) un digitālajām (20%) pārejām. Tas, tieši kādām reformām un iniciatīvām nauda tiks izlietota, ir dalībvalstu lēmums. Tomēr viens ir skaidrs: ja ES virzās uz klimatneitralitāti, reizē cenšoties saglabāt savu konkurētspēju un ekonomisko noturību pasaulē, ilgtspējīgas investīcijas ir nevis izvēle, bet nepieciešamība.

Reizē gan Atveseļošanas fonda palīdzēs risināt arī īstermiņa problēmas un netieši aizlāpīt budžeta robu. Dati no 25 dalībvalstu iesniegtajiem atveseļošanas plāniem parāda, ka vismaz 150 miljardi eiro tiks novirzīti sociālajai politikai. Būtiski, ka puse no šī sociālā finansējuma tiks novirzīta izglītībai un veselībai.

Kā jau minēju, Latvijai no Eiropas Atveseļošanas fonda ir apstiprināts 1,82 miljardu eiro budžets,

kas ir maksimālais Latvijai pieejamais finansējuma apjoms, balstoties uz aktuālajām ekonomikas prognozēm.

Latvijai nozīmīgi ieguldījumi plānoti energoefektivitātē – daudzdzīvokļu ēku siltināšanā un energoefektivitātes palielināšanā visā Latvijā. Paredzēti arī ieguldījumi elektrības tīklos un infrastruktūrā, kas potenciāli ļaus patērētājiem elektroenerģijas cenu samazināt par 3%–5%. Tāpat paredzētas būtiskas investīcijas uzņēmumu energoefektivitātes palielināšanai, ar finanšu instrumentu palīdzību sniedzot iespēju uzņēmējiem veidot uzņēmējdarbības infrastruktūras energoefektivitātes projektus.

Būtisks atbalsts paredzēts Latvijas iedzīvotāju digitālo prasmju apguvei visos līmeņos, sākot ar bērniem un senioriem un beidzot ar pieaugušajiem. Vienlaikus plānotas investīcijas procesu digitalizācijai uzņēmumos, piemēram, vadības, grāmatvedības, iekšējo resursu pārvaldības sistēmu modernizēšanai.

Nozīmīgas investīcijas plānotas valsts un reģionālās nozīmes autoceļu attīstībā. Savukārt, piemēram, ar industriālo zonu palīdzību paredzēts nodrošināt labi apmaksātu darbavieta izveidi reģionos. Tāpat reģionos plānots palielināt mājokļu pieejamību, attīstot īres dzīvokļu fondu. Plānots palielināt atbalstu sociālajiem un nodarbinātības pakalpojumiem, palielinot finansējumu deinstitucionalizācijas pasākumiem.

Tāpat turpmākajos gados veselības aprūpē ir plānoti ieguldījumi ambulatoro un stacionāro pakalpojumu attīstībā – vismaz desmit lielo slimnīcu un 40 sekundāro

ambulatoro pakalpojumu sniedzēju infrastruktūras stiprināšanā un vides pieejamībā.

Atbalsts tiks sniegts arī inovāciju un privāto investīciju izpētē un attīstības veicināšanā, papildus ieguldot klasteru programmā, kurā tiktu radīti jauni, zinātniski ietilpīgi, inovatīvi ražojumi, veicināta uzņēmēju, zinātnieku un augstskolu sadarbība. Līdzekļi tiks novirzīti arī augstskolu pārvaldības reformai un zinātnes un pētniecības atbalstam, kā arī doktorantūras zinātniskā potenciāla atjaunošanai.

Nobeigumā vēlos vērst uzmanību uz kādu īpašu apstākli, proti, Eiropas Atveseļošanas fonda piešķirtie līdzekļi Latvijai nav tikai finansējuma *apgūšana*, par ko maksā, piemēram, Vācijas, Somijas vai citu ES dalībvalstu nodokļu maksātāji. Šo fondu līdzfinansē arī Latvijas nodokļu maksātāji, tādējādi uzņemoties nākotnes saistības. Tādēļ ceru, ka Latvija Eiropas Atveseļošanas fonda piešķirtos līdzekļus turpmākajos gados izlietos pārdomāti, efektīvi un mērķtiecīgi un tas būs labs stimuls Latvijas ekonomikas, sociālās veselības aprūpes, kā arī izglītības politikas reformām un izaugsmei.

Materiāls sagatavots ar Eiropas Parlamenta Konservatīvo un Reformistu grupas finansiālu atbalstu

VESELĪBA

SENIORU VAKCINĒŠANA ārkārtējās situācijas laikā:

- katru nepotēto uzrunā vakcinētājs – ģimenes ārsta prakse vai medicīnas iestāde, kurā šis ārsts strādā;
- pašvaldība ir kā atbalsts senioru uzrunāšanai tad, kad ģimenes ārsti un medicīnas iestādes nejaudā cilvēkus apzvanīt;
- seniori saņem poti viņiem ērtā veidā: paši nokļūst līdz vakcinācijas punktam, tostarp līdz tai ģimenes ārsta praksei, kas potē, vai arī transportu nodrošina pašvaldība;
- vakcinācija notiek dzīvesvietā (vecumā 70+).

Kuldīgas novadā potēto ir maz

Kuldīgas novadā pašreiz potēšanu pabeiguši 12 582 iedzīvotāji, kas vecāki par 12 gadiem, jeb 45% no kopējā potenciāli vakcinējamo skaita.

„Rādītājs ir diezgan zems, jo valstī vidēji to pabeiguši 52% iedzīvotāju,” skaidro Nacionālā veselības dienesta (NVD) Kurzemes nodaļas vadītāja Anita Zolmane. „Kas attiecas uz senioriem, tur situācija ir labāka – no 7827 cilvēkiem, kuriem ir virs 60 gadiem, pilnībā vakcinēti 4647 jeb 59%.” Ģimenes ārstiem, kuriem ir

līgums ar NVD, līdz 7. novembrim jāsazinās ar sarakstā reģistrētajiem, pret Covid-19 nevakinētajiem pacientiem no 60 gadiem. Mērķis – aicināt līdz 14. novembrim potēšanu sākt. „Saprotot ģimenes ārstu aizņemību ārkārtējā situācijā, bet tajā pašā laikā apzinoties situācijas nopietnību senioru vakcinācijas aptverē, esam aicinājuši

talkā pašvaldības, lai seniorus uzrunātu. Protams, cilvēkam būtu tīkamāk, ja viņu uzrunātu tieši ģimenes ārsts, bet Kuldīgas novada pašvaldība ir ļoti atsaucīga un uzreiz iesaistījās apzvanīšanā,” stāsta A.Zolmane. „Kurzemē ir tikai viens ģimenes ārsts, kurš pats nav vakcinējies, un tas ir Kuldīgas novads. Dienests uzrakstījis brīdinājuma

vēstuli: ja 15. novembrī ārsts nebūs vakcinējies, līgumu pārtrauksim. Tas būs nepatīkami, jo praksē ir daudz pacientu, kuriem būs jāmeklē cits ģimenes ārsts, bet uzskatu, ka ir neētiski prasīt vakcinēties citu profesiju pārstāvjiem, ja paši mediķi nav potēti,” teic A.Zolmane.

Inta Jansone

PRIEKA AVOTI

Gandarīta, ja spēj iepriecināt citus

Iveta Asne mācās Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma 4. kursā par tūrisma pakalpojumu konsultanti un aizraujas ar radošām nodarbēm, iesaistās skolas projektos un ceļo.

CILVĒKU UN DZĪVNIĒKU PORTRETI

„Man vienmēr patikusi zīmēšana un gleznošana. Kuldīgas mākslas skolu esmu beigusi pirms dažiem gadiem, taču gribētu ar mākslu nodarboties profesionāli. Gleznoju cilvēkus un dzīvniekus – aizrāvos, skatoties fotogrāfijas internetā. Sāku domāt, cik liels darbs jāiegulda un kā uzgleznot kaut ko tik personisku kā portrets. Tuvas draudzenes portrets, manuprāt, izdevās labi, un kopš tā brīža sāku tos zīmēt un gleznot. Man kopā ar mammu Elītu pirms pāris gadiem Ventspils Valsts 1. ģimnāzijā bija personalizstāde *Saknes un asni*. Kopā esmu izveidojusi ap 30 lielformāta portretu, neskaitot mazās A4 formāta skices.”

ĢIMENE

„Lielākais balsts un visu panākumu atslēga ir mana ģimene. Manējie saka: „Ja ir iespēja noriskēt, dari to!” Ģimene ir vienīgā, kam varu uzticēties un ar ko varu neizlikties, jo tā nekad nenosoda. Katru rudenī norunājam, uz kādu Latvijas pilsētu brauksim ekskursijā. Iepriekš bijām Ogrē uz Zilajiem kalniem, paņēmām līdzi arī suni un pastaigājām. Šorudenī paspējam pabūt Siguldā un Ieriķu dzimnāvās. Liekas jauki kādu dienu velīt pastaigai ar ģimeni, jo ikdienas steigā neiznāk aprunāties un pavadīt tik daudz laika, cik gribētos. Citreiz, dzīvojot vienā mājā, viens otru pat nesatiekam.”

Draugi

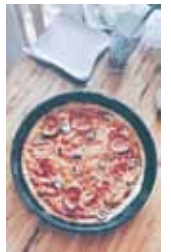
„Gadiem ejot, arvien vairāk saprotu, cik liela nozīme ir draudzībai un kā spēj iepriecināt vai pamācīt draugu atbalsts. Tikai tagad spēju nošķirt īstu draugu no paziņas. Ļoti jāizvērtē, kam uzticēties, lai aiz muguras nerastos drāmas un intrigas. Atrodot īstos, kuriem var stāstīt visu, kas uz sirds, runāt par svarīgo, tas tiešām sniedz sirds siltumu un prieku, ko izjūtu, gan satiekoties kafējnīcā, gan dodoties mazos izbraukumos pa Kurzemi. Vienvārdsakot, prieku dod labi pavadīts laiks kopā ar draugiem.”

Amanda Gustovska, Ivetas Asnes arhīva foto

ĒDIENA GATAVOŠANA

„Man divas kladītes pierakstītas pilnas ar receptēm. Sākotnēji pierakstu no interneta, taču, kad esmu izmēģinājusi, pierakstu klāt vai pārtaisu tā, kā man garšotu labāk. Vienā kladē ir brokastu un pusdienu ēdieni, otrajā – kūciņu, desertu receptes. Vislabāk garšo dažādas siera kūkas. Tā kā ģimenē daudz gatavoju ēst sev un citiem, eksperimentēju tā, lai garšo visiem. Vairāk prieka sagādā saldie ēdieni – tos taisu svarīgos dzīves notikumos. Sāļais ēdiens, ar ko lepojos, ir smilšu mīklas groziņi, ko pildīju gan ar vairākiem siera krēmiem, gan sāļu zivi.”

TŪRISMS

„Piedalos skolas projektos, jo tā ir laba iespēja paplašināt redzesloku, iepazīstot dažādas kultūras. Tā ceļojot, esmu pamainījusi uzskatus un uzzinājusi daudz ko jaunu, kas mani papildina un iedvesmo. Lai iesaistītos, tagad jābūt vakcinētam, jābūt labām sekmēm, vēra tiek ņemta arī dalība skolas aktivitātēs, olimpiādēs un konkursos. Nesen atgriezies no projekta programmā *Nord Plus*, kurā pabiju Baltijas valstīs. Nākamais būs programmā *Erasmus+*. Šie projekti palīdz arī uzlabot angļu valodas zināšanas un iepazīt tūrisma specialitāti savām acīm, ne tikai lasot citu viedokļus internetā.”

ADĪŠANA

„Kad nāk aukstais, drēgnais laiks, mieru man dod adīšana, un par to vēlāk prieks gan pašai, gan ģimenei. Aizrāvos 8. klasē, kad uzadīju pirmo džemperu. Kopš tā laika esmu adījusi zeķes, džemperus, cepures. Šorudenī paspēju uzadīt tētim zeķes un cepuri. Adīšana ir laiktietilpīga, un pēdējā laikā nav daudz brīvo brīžu. Taču, kad laukā ir drēgni un negribas neko citu kā sēdēt siltā dīvanā, gandrīz vienmēr adu. Idejas paskatos vietnē *Pinterest*.”

VESELĪBAI

Darba vide bērnam, mācoties attālināti

Bērna redze profilaktiski jāpārbauda gada vai divu vecumā, trīs gados un sešos septiņos gados. Kurzemes acu centra vadītājs Kaspars Ozols atgādina, ka bērni mācās no vecāku piemēra, nevis tā, ko viņiem saka. Līdz ar to visi ieteikumi jāievēro arī pieaugušajiem.

Pie acu ārsta, protams, jāiet tad, ja ir sūdzības vai arī vecākiem šķiet, ka bērna redze neatbilst normai.

Biežākās sūdzības:

- miglošanās tūlumā;
- acu samieģšana, mirkšķināšana, berzēšana, lai labāk saskatītu;
- tuvuma darbus bērns dara pārāk

tuvu – *baksta grāmatu ar degunu*;

- galvassāpes, miglošanās, nespēja sakoncentrēt skatu pēc darba tuvumā.

Laikā, kad mācības notiek attālināti, ir svarīgi ievērot šādus nosacījumus:

- plānot darāmo tā, lai ievērotu darba un atpūtas režīmu;
- vēdināt istabu, rūpēties, lai istabā būtu atbilstošs apgaismojums;
- cik iespējams, uzturēties ārpus telpām svaigā gaisā;
- ja parādās sūdzības par redzes miglošanos, sāpēm acīs vai nogurumu, pirmais, kas jādara, ir jāpaņem pauze;

- ja ir sūdzības par sausumu, noguruma sajūtu acīs, tad aptiekā bez receptes nopērkamās mākslīgās asaras var lietot īslaicīga kurasa veidā.

Ilgstoša sēdēšana pie viedierīcēm var ietekmēt arī bērna kopējo attīstību:

- kavēt saskarsmi ar vienaudžiem;
- veidot mazkustīgu dzīvesveidu;
- traucēt nomoda un miega ritmu;
- samazināt spēju koncentrēties.

Higiēna darbā ar viedierīcēm un televizoru ir šāda:

- censties izmantot, cik maz iespējams;

- strādāt labi apgaismotā, vēdinātā telpā;
- turēt ierīci vismaz 40–45 cm attālumā;
- vēlamais attālums līdz televizoram ir vismaz pusotrs metrs;
- ievērot darba un atpūtas režīmu: 40–60 minūtes darba mijas ar 20 minūšu starplaikiem, kad redze netiek nodarbināta. Tad var izkustēties, izvēdināt istabu, iedzert glāzi ūdens, skatīties pa logu, piekārtot istabu utt.;
- darbu pēc iespējas vajag pārnest no mazāka ekrāna uz lielāku, jo tas palīdz izvairīties no acs pielāgošanās pārpūles;
- nelietot viedierīces vismaz vie-

nu divas stundas pirms iemigšanas.

Pēc Amerikas Pediatrijas akadēmijas ieteikumiem:

- līdz diviem gadiem bērni viedierīces var lietot tikai saziņai – videozvaniem;
 - no trim līdz septiņiem gadiem pie tām drīkst pavadīt stundu dienā;
 - no septiņiem līdz 18 gadiem – vienu līdz trīs stundas dienā.
- Ir skaidri redzams, ka arī bez Covid-19 ietekmes šie skaitļi realitātei neatbilst – bērni un jaunieši šo laiku pārsniedz vairākkārt.

Sagatavoja **Katrīna Blaua**

NOVADI ZAĻO

Vēl pudeles uzkrāt nav jāsaik

Nākamā gada 1. februārī stāsies spēkā depozīta sistēma, kas iedzīvotājiem sagādās zināmas pārmaiņas – pārkot noteiktu veidu bezalkoholiskos un alkoholiskos dzērienus, atsevišķi būs jāmaksā par iepakojumu, taču traukus pēc iztukšošanas varēs nodot otrreizējai pārstrādei un gandrīz vai turpat veikalā atgūt iztērēto.

Depozīta sistēmu praktiski ievieš ar Vides valsts dienestu līgumu noslēgusi SIA "Depozīta iepakojuma operators" (DIO), ko veido vairāki dzērienu ražotāji – "Aldaris", "Cido grupa", "Coca-Cola HBC Latvia" un "Cēsu alus". Šis uzņēmums veikalus apgādās ar taromātiem iepakojuma automātiskai savākšanai, kā arī pēc depozīta sistēmas ieviešanas organizēs nodotā iepakojuma nogādāšanu otrreizējai pārstrādei.

Vēl 2002. gada 24. novembrī Latvijā valsts sekretāri izsludināja pirmos noteikumus par depozīta sistēmas piemērošanu atkārtoti lietojamam iepakojumam. Tiem bija jāstājas spēkā 2003. gada 1. janvārī, taču tā nenotika. Lēmumu atlika vēl četras reizes, un tikai tagad sāka reāla virzība pret depozīta sistēmas ieviešanu, lai no 2022. gada 1. februāra tā sāktu darboties. Latvija ir pēdējā no trim Baltijas valstīm, kas šādu sistēmu ievieš, lai gan 84,5% iedzīvotāju uzskata to par nepieciešamu.

Lai gan pašlaik šķiet, ka līdz 1. februārim vēl daudz laika, SIA "Depozīta iepakojuma operators" valdes priekšsēdētājs Mīks Stūrītis norāda, ka atlikušie mēneši paies saspringtā darbā: "Noslēgta lielākā daļa līgumu ar veikaliem, kuriem saskaņā ar likumu jānodrošina depozīta iepakojuma pieņemšana vai arī tie tai grib pievienoties brīvprātīgi. Pēc pašreizējiem datiem, Latvijā būs vairāk nekā 1400 depozīta iepakojuma pieņemšanas punktu, tajā skaitā aptuveni 800 vietās tiks uzstādīti taromāti. Pārējie veikali organizēs iepakojuma manuālu pieņemšanu – ierīkos pieņemšanas vietas, kurā strādās darbinieki. Savukārt lielveikali nereti izvēlas ierīkot tā saukto kiosku – konteineru tipa lielas ietilpības taromātu – ārpus tirdzniecības telpām teritorijā, kur viegli

Pirmie pieci taromāti uzstādīti lielveikalos Rīgā, kā arī "Citro" veikalā Ventspilī. Līdz depozīta sistēmas darbības sākumam Latvijā paredzēts izvietot ap 800 taromātus, tajā skaitā apmēram 200 vietās tos plānots izvietot āra kioskos tirdzniecības vietu tuvumā.

ILLUSTRĀTĪVS FOTO

piekļūt ar automašīnu un var nodot lielu apjomu pudeļu un skārdeņu. Plānots, ka depozīta sistēmas darbības sākumā Latvijā būs aptuveni 200 kioski.

Lai pagūtu izgatavot nepieciešamos taromātus, tie bija jāpasūta līdz augusta sākumam; ne visi veikali līgumu ar DIO noslēdza līdz šim termiņam, tāpēc, iespējams, līdz taromātu uzstādīšanai viņi pakalpojumu nodrošinās manuāli. Ārpus valstspilsētām vēlmi iesaistīties depozīta sistēmā izteikuši aptuveni 150 veikali, kuru tirdzniecības telpa ir mazāka par 60 kvadrātmetriem un kuriem depozīta iepakojuma pieņemšana nav obligāta. "Īpaši laukos, kur veikalu nav daudz, pircējiem tomēr tiks nodrošināts serviss," ir gandarīts M. Stūrītis. Viņš nenoliedz, ka braukšana uz attāliem maziem veikaliem pēc neliela daudzuma nodotā iepakojuma DIO būs finansiāli neizdevīga, tomēr uzsver, ka depozīta sistēma pēc būtības nav peļņas pasākums, tās mērķis – mazināt dabā nonākušo atkritumu daudzumu.

Taromāts, ko uzstādīs veikalos, dos iespēju ērti un vienkārši nodot dzērienu iepakojumu,

bet tur, kur tādi izlikti nebūs, darbiniekiem vajadzēs pašiem pārbaudīt, vai iepakojumam ir etiķete, bet uz tās – depozīta atpazīšanas zīme (vienreizlietojamais vai atkārtoti uzpildāmais iepakojums) un nolasāms svītrkods. "Pēc tam iepakojums būs jāievieto speciālā maisā un jāatdod depozīta maksa pircējam skaidrā naudā vai kā atlaidi pirkumam. Pieņemto iepakojumu transportēšanu, kā arī transportēšanas maisus, aizdares un maisu statīvus bez maksas nodrošinās DIO.

"Mums ir dati, ka no visiem atkritumiem, kas nonāk vidē, 60-70% ir iepakojums, ko turpmāk apsaimniekos depozīta sistēma, – plastmasas un stikla pudeles, skārdenes. Mūsu mērķis ir divu līdz trīs gadu laikā panākt, lai nodošanas punktos nonāk līdz pat 90% šādu atkritumu. Jā, daudz cilvēku šķiro sadzīves atkritumus un dzērienu iepakojumu met tiem paredzētos konteineros. Bet problēma, ka ne visur šie konteineri ir pieejami, turklāt papildus par iepakojumu iztērēta nauda motivēs to nevis izmest mežā vai atstāt atpūtas vietā, bet nodot atpakaļ veikalā, lai šos izde-

UZZIŅAI

**Depozīta sistēmā
no 1. februāra varēs nodot:**

- stikla pudeles ar tilpumu no 0,1 līdz 3 litriem (neieskaitot);
- stikla pudeles citiem fermentētiem produktiem ar alkohola saturu līdz 6% no 0,1 līdz 0,75 litriem (neieskaitot);
- plastmasas (PET materiālu grupa) pudeles ar tilpumu no 0,1 līdz 3 litriem (neieskaitot);
- plastmasas pudeles alum un citiem fermentētiem produktiem ar alkohola saturu līdz 6% no 0,1 līdz 0,5 vai 1 litram un skārdenes ar tilpumu no 0,2 līdz 1 litram;
- skārda bundžas.

vumus atgūtu," cerību izsaka M. Stūrītis.

Vēl viņš uzsver, ka patērētājiem nav vērts jau tagad sākt krāt iepakojumu, kuru pēc 1. februāra pieņems par samaksu. Sistēma sāks darboties, kad dzērienu ražotāji produkciju pildīs ar depozīta sistēmas atpazīšanas zīmi marķētās pudelēs un samaksās par šīs taras apsaimniekošanu.

Attiecīgi – pircēji par maksu varēs nodot tikai šo marķēto iepakojumu, jo, to nopērkot, būs

samaksājuši 10 centu depozītā. Nemarkētai tarai joprojām būs vieta šķīrotu atkritumu konteineros.

Materiāli tapuši ar Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstu. Par publikāciju saturu atbild SIA "Kurzemes Vārds" un reģionālās izdevniecības.

NOVADI ZAĻO

PIRCĒJIEM ĒRTĪBAS, tirgotājiem – jauns pienākums

ILUSTRATĪVS FOTO

Iespēja nodot veikalā tukšās pudeles ir svarīgs aspekts tirdzniecības vietu konkurencē, uzskata depoziņa sistēmas ieviešēji. Tas tāpēc, ka daudzi par tukšajām pudelēm saņemto naudu labprāt turpat veikalā arī iztērē.

Kad pie tirgotājiem interesējāmie, kā viņiem sokas ar jaunās depoziņa sistēmas ieviešanu, kas prasa arī zināmas pārmaiņas no veikalniecejiem, viņi uzsvēra, ka depoziņa sistēmas ieviešana ir prioritāte. Tomēr par peļņu te neesot runa, drīzāk par ērtību nodrošināšanu pircējiem. Turklāt nav noslēpums, ka citās valstīs pierādījies – iedzīvotāji iztērē par taru saņemto naudu tieši turpat veikalā.

Palīdz Baltijas kaimiņu pieredze

Līdz depoziņa sistēmas darbības sākumam lielākais izaicinājums esot atrast un iekārtot vietu taromāta vai manuālās pieņemšanas punkta izveidei, kā arī sagatavoties iepakojuma uzglabāšanai un sakārtot citus praktiskus jautājumus, mums pastāsta "Rimi Baltic Group" projektu vadītājs Pēteris Sidorenko. "Mums jāsaprotam vairāk nekā 100 veikalu," par izaicinājumiem stāsta P. Sidorenko. "Daļu telpu nomājam – tas nozīmē, ka taromāta novietošana jāsaprotam tehniski korekti, – šajā ziņā ceram uz pašvaldi-

bu būvvalžu izpratni un raitu dokumentu izskatīšanu. Turklāt jāpatur prātā galvenais – lai depoziņa nodošana patērētājiem būtu ērta un parocīga. Ja tirdzniecības telpas nav lielas, brīžiem nepieciešama pat būtiska to pārkārtošana. Dažviet papildus īrēsim telpas pieņemtā iepakojuma uzglabāšanai. Pie lieliem veikaliem tiks uzstādīti konteinertipa kioski."

Manuāla pieņemšana "Rimi" veikalos nav paredzēta. Vietās, kur divi veikali atrodas tuvāk par 500 metriem, drīkst ierīkot vienu depoziņa iepakojuma pieņemšanas punktu; tāds risinājums paredzēts, piemēram, Saldū.

Depoziņu sistēmas apkalpošanā SIA "Rimi Baltic" ir desmit gadu pieredze Igaunijas veikalos un piecu gadu – Lietuvā. Abās valstīs lielveikalu tīkls nodrošina ne tikai taromātu izdrukāto kuponu atprečošānu iepērkoties, bet arī skaidras naudas izmaksu – tas nozīmē, ka klients, nodevis tukšo iepakojumu, pie kases var saņemt naudu pret kuponu. Ja atļaus Valsts ieņēmumu dienests, tāda pati kārtība būs arī Latvijā.

"Vēl "Rimi" izskata iespēju piedāvāt klientiem ieskaitīt kuponu naudu lojalitātes kontā, taču jāanalizē šāda pakalpojuma juridiskie un praktiskie aspekti," turpina P. Sidorenko.

Pircēji jau gaida

Pamatojoties uz abu pārējo Baltijas valstu pieredzi, P. Sidorenko paredz, ka depoziņa sistēma kļūs populāra un dos ieguldījumu vides aizsardzībā – Lietuvā un Igaunijā patlaban otrreizējā pārstrādē nonāk pat vairāk nekā 90% veikalos nododamo iepakojumu veidu.

Arī SIA "ELVI Latvija" sabiedrisko attiecību speciāliste Vineta Grigāne-Drande uzsver: "Atbalstām sistēmas ieviešanu, jo acīm redzams – ar brīvprātīgu atkritumu šķirošanu nepietiek, lai otrreiz izmantojami materiāli nonāktu pārstrādē. Daudzu valstu pieredze apliecinājusi depoziņu sistēmas efektivitāti. Turklāt jūtams, ka arī pircēji to gaida, jo jau tagad, redzot veikalos uzstādām taromātus, viņi interesējas par iepakojuma nodošanas iespējām."

SIA "ELVI Latvija" veikalos depoziņu sistēmas ieviešana sagādā daudz izaicinājumu, jo tirdzniecības uzņēmumi, kas apvienojušies franšīzē, ir ļoti dažādi izmēru ziņā un pieder dažādiem īpašniekiem. Arī šī tirdzniecības tīkla veikali lielākoties izvēlējušies ierīkot taromātus vai kioskus, manuāla pieņemšana paredzēta vienā veikalā. Mazāks par 60 kvadrātmetriem ir tikai viens "ELVI" veikals, tas nolēmis brīvprātīgi neiesaistīties depoziņa sistēmā; tāpat rīkosies arī tie valstspilsētu veikali,

kuru tirdzniecības zāles mazākas par 300 kvadrātmetriem. Vairāk izlems pievienoties depoziņa sistēmai vēlāk.

"Kad tapa depoziņu sistēmas ieviešanas normatīvie akti, cerējām, ka sadzirdēs mūsu ierosinājumu dažos gadījumos iesaistīt arī pašvaldības," stāsta V. Grigāne-Drande. "Piemēram, nelielās apdzīvotās vietās, kur netālu viens no otra ir divi dažādu īpašnieku veikali. Ņemot vērā pircēju skaitu, pietiktu ar vienu iepakojuma pieņemšanas punktu, bet visbiežāk veikali nespēj vienoties, jo, protams, iespēja par maksu nodot tukšo taru ir vērtīgāka nekā pakalpojums. Būtu bijis labi, ja šādos gadījumos pašvaldība sadarbotos ar depoziņa sistēmas operatoru un ierīkotu taromātu vai pieņemšanas punktu ārpus šiem veikaliem, tādējādi ietaupot investīcijas. Tāpat pašvaldību iesaiste, mūsaprāt, būtu bijusi izdevīga, nodrošinot depoziņa iepakojuma pieņemšanu vietās, kur tirdzniecības uzņēmumi ir nelieli. 60 kvadrātmētru tirdzniecības zāle ir ļoti maza, lauku veikaliem un degvielas uzpildes stacijām tā vēl jāsamazina, lai ierīkotu taromātu."

Vienkārši būs jāpierod

Vietas atrašana taromātiem un to uzstādīšana ir tikai daļa darbu, lai veikali būtu gatavi pieņemt

iepakojumu. Informācijas tehnoloģiju speciālisti pielāgo kases aparātus, lai tie atpazītu kuponus; ļoti sarežģīts veikalos būs depoziņa sistēmas ieviešanas sākuma periods, kad pārdošanā vienlaikus būs dzērienu iepakojums gan ar speciālo atpazīstamības zīmī, gan bez tās; pirmajiem būs jānorāda preces nosaukums un atsevišķi – depoziņa maksa. Un droši vien nāksies skaidrot pircējiem, kāpēc vienu pudeli pieņem atpakaļ par maksu, bet citu – ne.

V. Grigāne-Drande neslēpj, ka tirdzniecības darbinieki 1. februārī gaida ar bažām: "Mēs skaidrojam, kādēļ nepieciešamas šīs pārmaiņas un ka arī tirdzniecības uzņēmumiem jāuzņemas lielāka atbildība par maizes un desu pārdošanu. Palaikam jūtam pretestību kā pret jebkuru jaunumu, taču, visticamāk, tad, kad depoziņa sistēma sāks darboties un iekļausies ikdienas darba ritmā, cilvēki pieradīs un ar līdzdalības izjūtu uztvers papildu pienākumus."

Materiāli tapuši ar Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstu. Par publikāciju saturu atbild SIA "Kurzemes Vārds" un reģionālās izdevniecības.

SARUNA AR JUBILĀRI

Labākā dāvana – veseli un laimīgi tuvinieki

„Laiks rit uz priekšu neatkarīgi no mums, un tam līdzī nāgan gaidīti, gan negaidīti notikumi – mūsu pašu ziņā vien ir tas, kā to pieņemam,” atzīst Kuldīgas slimnīcas medicīnas māsa Vineta Komisāre, tikko nosvinējusi 44. dzimšanas dienu.

Kuldīgas slimnīcas medicīnas māsa Vineta Komisāre dzimusi rudenī, taču tas nav mīļākais gadalaiks, jo ir padrūms, bet jubilārei patīk saule, prieks un gaisma.

SVARĪGI BŪT KOPĀ

Dzimšanas dienas visbiežāk ir gaidīts un priecīgs notikums. Protams, bērnībā svētku prieks jūtams, jo sanāks viesi, būs neikdienišķa jautrība un dāvanas, tostarp kāda manta, par kuru, pēc bērna domām, sapņots visu mūžu. Šajā laika posmā gadus parasti skaita vecāki, liekot tortē svečītes.

Vineta teic, ka viņai arī šobrīd skaitlis nav svarīgāks. Dzimšanas diena ir tāds kā atskaites mirklis, kad atskatīties un izvērtēt kārtējā nodzīvotā gada notikumus. Visi reizē to dara 31. decembrī, katrs personīgi – dzimšanas dienā. Savukārt par

svinībām jubilāre stāsta, ka kādreiz rīkotas lielas balles ar kuplo radu saimi – Vineta augusi četru bērnu ģimenē kā vecākā māsa trim brāļiem. Tad vēl tantes un onkuļi, māsīcas un brālēni no tēva un mātes puses. Tagad visi pasaulē izklīduši, pat ar brāļiem neiznākot satikties. Vinetai radu kopība ir svarīga – attālināti, ar tehnoloģijām to nevar radīt tik sirsniņu.

GRŪTSIRDĪBAI NEATLIEK LAIKA

Vineta dzimusi oktobrī, taču viņai ļoti nepatīk drēgnais, lietainais un tumšais laiks, kad pietrūkst saules un jābrien pa

dubļiem. Jubilāre dzimusi Čūskas gadā, un viņa kā čūska mīlot siltumu. Kādreiz dzimšanas dienās dāvinātas mārtiņprozes, jo tās bijušas vienīgās puķes, kas šajā laikā vēl zied. Ziedi jau skaisti, bet smarža atgādinājusi kapus. Rudenī daudziem, iespējams, gaismas trūkuma dēļ uzmācas depresija, bet Vineta nav starptiem, kam ar drūmām domām jākaujas. Neatliek laika, jo darbs dzen darbu, savu tiesu prasa mājas, ģimene, bērni. Tie ir arī viņas enerģijas avoti. Gaismai, siltumam un mieram Vineta brīvajos brīžos tumšajās dienās iedez sveces. Šķiet, ka grūtsirdība rodots atsaucību pie vientuļniekiem

un tiem, kuri pārāk daudz uzmanības pievērs sev un savām kaitēm.

JA DARBS IR SIRDSLIETA

Jubilāre nevar iedomāties, kā būtu, visu dienu mājās sēžot vienai. Kovida laikā, kad darba pārņem un jāizvieto sasilušie kolēģi, mājās iznākot būt vēl mazāk. Vineta strādā par medicīnas māsu divās vietās: slimnīcas ķirurgijas nodaļā, kā arī pusslodzi bērnu nodaļā *Biūte*. Pacienti atšķirīgi, jo slimnīcā dažkārt nonāk cilvēki ar nopietnām kaitēm, bet bērniem sūdzības nav tik lielas.

Vidusskolu beidzot, Vineta itin nemaz nav gribējusi strādāt medicīnā. Bet dzīve piespēlējusi darbu tieši šajā jomā, un izrādījies, ka māsiņas darbs viņai ļoti patīk un ir sirdslieta. Pacienti mainoties – gandrīz katru dienu notiekot kas jauns, tāpēc Vineta nepiekrīt, ka mediķi ieslīgst rutīnā. Vismaz par sevi un kolēģiem viņa to nevarot teikt.

LAUKU BRĪVĪBĀ

Jubilārei ir trīs bērni: meitai Endijai ir 24 gadi, viņai jau sava dzīve un dēliņš. Estere (16) un Roberts (11) iet skolā un dzīvo

pie vecākiem Turlavā. Attālināto mācību laikā mammai iznākot būt arī skolotājai ar daļēju slodzi. Lauku mājas pandēmijā savā ziņā esot garīgais patvērums: „Slimība pati par sevi ir ļoti nepatīkama, un papildu smagumu uzliek ierobežojumi un dažādi apgrūtinājumi. Cilvēks no tā visa jūtas noguris un ir nepārtrauktā emocionālā spriedzē, kas izsūc spēkus. Normālos apstākļos mūsu ģimenē bija ierasts bērniem sarīkot jubilejas, kad ierodas radi un draugi. Brīvdienās mēdzām kopā kaut kur aizbraukt, paceļot. Tagad tas nav iespējams. Pietrūkst brīvības. Labi, ka mēs savās lauku mājās varam vismaz iziet svaigā gaisā, sajūst plašumu. Pilsētas dzīvokļa četrās sienās būtu grūti.

Vienmēr cilvēks vēlas, lai dzīve būtu labāka. Kādam šķiet, ka tādu to darīs jauna mašīna vai cita manta. Un viņš kā bērns cer, ka kāds to dzimšanas dienā uzdāvinās. Man labākā dāvana – lai bērni un tuvie cilvēki ir veseli un laimīgi.”

Daina Tāfelberga
Vinetas Komisāres
arhīva foto

LAIKA PROGNOZE

Siltāk, nekā ierasts

Naktī no sestdienas uz svētdienu Latvijā pulksteņa rādītājs jāpagriež stundu atpakaļ, līdz ar to beigsies tā sauktais vasaras laiks, taču dabas norises tas neietekmēs. Saule tik un tā parādīsies retāk, dienas kļūs arvien īsākas – kā katru gadu līdz Ziemassvētkiem.

Jau 2019. gadā Eiropas Parlaments nolēma atteikties no pārējas uz vasaras un ziemas laiku, bet galavārds nav pateikts, un iecere atkal atlikta. Droši zināms, ka tagad jāatgriežas ziemas laikā. Vasaras laiks Latvijā pirmo reizi ieviests pirms 30 gadiem (1981. gada martā) ar galveno mērķi – taupīt energoresursus.

Gadu desmitos sezonālā pulksteņa laika mainīšana tomēr izrādījies neefektīva, un vairāki pētījumi apliecinājuši, ka tā negatīvi ietekmē veselību. Mūsu valsts atteikšanās ir atbalstījusi, un tikko tas aktualizēts Lietuvā, taču viss atkarīgs no Eiropas, bet nu jālemj daudz svarīgākas lietas. Iespējams, 27. martā atkal griezīs pulksteņrādītājus uz priekšu, kā tas paredzēts Ekonomikas ministrijas normās.

Būtībā energoresursu izmantošanu vairāk ietekmē ne pulksteņa laiks, bet laika apstākļi. Šonedēļ debesis bija apmākušās, telpās spuldzes bija ieslēgtas visu dienu, toties daudz lija, ūdenskrātu-

vēs palielinot resursus enerģijas ražošanai, kā arī bija oktobra nogalei neierasti silti un nevajadzēja daudz tērēt apkurei.

Tuvākajās dienās gaisa temperatūra joprojām turēsies virs normas. Anticiklona centrs, kas bija virs Lielbritānijas un Skandināvijas, pietuosies Baltijai – nokrišņi nav gaidāmi, daudzviet uzspīdēs saule. Brīvdienās un nākamās nedēļas sākumā Viduskurzemē dienā būs +11 grādu, naktīs ne zemāk par +5. Pūtīs mērens D vējš, otrdien no DA līdz 6 m/s. Trešdien atkal sāks līt visā valsts rietumu daļā.

Daina Tāfelberga

STĀRKA VĒSTIS

Teju hokejkomanda

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā no 20. līdz 27. oktobrim piedzimuši desmit bērniņi: meitene un deviņi zēni.

Vecāki izvēlējušies vārdus Emīlija, Aksels, Augusts, Toms, Adrians, Miks, Alekss, Valters, Gabriels, vienam puikam vecāki vēl to domā.

DĀRZA DARBI

Arija Rudlapa,
agronome

No 29. oktobra līdz 5. novembrim

29. oktobris. Lapu diena. Novāc puravus un vēlos kāpostus. Vēl var paspēt iestādīt kokus un krūmus mežos un parkos. Var dalīt un pārstādīt hostas. Ar pārstādīšanu jābūt uzmanīgiem – nodalīto materiālu drošāk pierakt un stādīšanu atlikt uz pavasari. Viss atkarīgs no mitruma. Viss jālaista, ja nokrišņi nav bijuši.

30., 31. oktobris, 1. novembris. Augļu dienas. Pēdējais brīdis ābeļu un bumbieru stā-

dīšanai. Plūmju un ogulāju dēstus drošāk pierakt un stādīt pavasarī. Lasa dzērvenes un vīnogas, ja pēdējās vēl palikušas nenovāktas. Kaltē augļus, konservē, gatavo ievārijumu, spiež sulu. Sakārto un drošā vietā noliek savāktās sēklis.

2.–4. novembris. Sakņu dienas. Augsni apstrādā un mēslo. Stāda ziemas ķiplokus, tulpes un citas pavasara sīpolpuķes.

5. novembris. Stādīšanai dienas nav pārāk labvēlīgas, taču tas netraucē sākt siltumnīcas. Arī no augļu dārza var izvākt nolauztos zarus, bojātos augļus un, ja iespējams, lapas. Arī augļu koku stumburu kaļķošana ir rudens darbs, ja vien netraucē laika apstākļi.

RECEPTES

Katrīna Spuleniece-Aišpure,
uztura speciāliste

KĀPOSTU UN ANANASU SALĀTI

Vajadzēs: ¼ sarkanā kāposta, ¼ baltā kāposta, 2 lielus burkānus, 200 g ananasu (var izmantot konservētus), 50 g rozīņu, 100 ml jogurta bez piedevām

Kā pagatavot. Kāpostus smalki sagriež, burkānus sarīvē un sajauc ar pārējām sastāvdaļām.

SVAIGIE ĶIRBJU SALĀTI

Vajadzēs: 200 g ķirbja, 200 g gurķu, 80 g burkānu, 1–2 ēd.k. sojas mērces, piparus, 1–2 ēd.k. olīveļļas, pētersīļu zaļumus.

Kā pagatavot. Dārzeņus nomizo un sarīvē smalkos salmiņos (kā korejiešu burkānu salātos). Visu sajauc kopā. Pagatavo mērci no sojas mērces un eļļas, pārlej dārzeņiem. Beigās pārber ar pētersīļa zaļumiem.

GALVIŅSALĀTI AR APELSĪNU MĒRCI

Vajadzēs: 1 galviņu svaigu salātu vai mīkstu kāpostu, 3 ēd.k. jogurta, 1 apelsīnu, šķipsnu cukura un sāls, 1 cieti vārītu olu, 2 šķēles grauzdētas pilngraudu maizes.

Kā pagatavot. Salātus nomazgā, notecina un sadala. Jogurtu sajauc ar sulu no puses apelsīna, sāli un cukuru. Otru apelsīna pusi sagriež un pievieno mērcei, ko pārlej salātiem. Sakapā olu un pārber salātiem. Pasniedz ar grauzdētu maizi.

Pirmdien, 1. novembrī, Kuldīgas Mārtiņzālē no 9.00 līdz 13.00 notiks **DONORU DIENA**. Donori laipni aicināti, līdzī jāņem donoru apliecība, pase, bankas konta numurs, sejas aizsargmaska.

PĀRDOD

OPEL CORSA (2002. g.), TA + ziemas riepas. Cena: 750 eiro. Tālr. 28245521.

Pārdod **METĀLA JUMTUS** un noteksisistēmas no ražotāja. Cena: no 6,50 EUR/m². Tālr. 20211377.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tālr. 29142702.

SIA **Vēvers** ražo un piegādā priedes **KOKSNES** produkciju: skaidu briketes (165 EUR/paleta), šķeldu, mizas, skaidas, klucišus (70 EUR/1,3 m³ *Big Bag*). Tālr. 26651831.

SIA **AJG plus** – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

MALKU maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

Visu veidu **MALKU**. Tālr. 26153187.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 20396500.

Skaldītu un *šāļu* **MALKU**. Tālr. 24877409.

Sausu alkšņa **MALKU**. Tālr. 26383529.

MALKU maisos. Tālr. 24222243.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumam **MALKU**; skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tālr. 29249578.

Skaldītu un kluču **MALKU** krāmētā veidā, piegādi nodrošina. Tālr. 26632732.

Skaldītu **MALKU** krāmētā veidā, ātra piegāde. Kravas cena – 120 EUR. Tālr. 25607959.

KVIEŠUS, auzas. Tālr. 29560864.

12 mēn. vecas brūnas un baltas **DĒJĒJVISTAS**. Bez maksas piegāde, pērkot 10 gab. un vairāk. Tālr. 24976880.

Svaigu **CŪKGAĻU** (svilinātu), min. daudzums – 1/4 (20 kg), 2,80 EUR/kg. Bez maksas piegāde. Tālr. 28890462.

PIENA AIZSTĀJĒJU teļiem. Vairumā atlaiž. Tālr. 25619921.

VAJADŽĪGI

SIA **Kuldīgas komunālie pakalpojumi** (56103000221) **AICINA DARBĀ**: namu apsaimniekotāju (atalgojums 887–970 EUR bruto); otrreizējo izejvielu šķīrotāju (atalgojums 500 EUR bruto). Vairāk par vakancēm www.kkp.lv, pa tālr. 26771586.

DAŽĀDI

Sertificēta būvfirma ar pieredzi veic **DAŽĀDUS BŪVDARBUS, DOKUMENTĀCIJAS NOFORMĒŠANU**. Tālr. 29705025.

Veicam visu veidu **JUMTA UN CELT-NIECĪBAS** darbus. Tālr. 28254588.

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu pateicību Kuldīgas neatliekamās palīdzības 403. brigādei par manam brālīm Herbertam Priedem sniegto palīdzību un dzīvības glābšanu. Māsa

PĒRK

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 28679476.

Vēlos iegādāties **NEKUSTAMO ĪPAŠUMU**, arī bez remonta. Iegādāšos uzreiz. Tālr. 24942347.

Pērku **MEŽUS**, cirsma, jaunaudzes, izcirstus meža īpašumus, arī mežu īpašumus ar liegumiem. Tālr. 26844259.

MEŽUS, cirsma, malku. Tālr. 26544462.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA **AIBI** iepērk gaļas šķirnes krustojuma buļļus, teles eksportam. Liellopus, jaunlopus, teļus, jērus, zirgu kaušanai. Kautsvarā, dzīvsvārā. Paaugstinātas cenas, apjoma piemaksas. Bioloģiem augstākās cenas. Samaksa tūlītēja. Svāri. Tālr. 20238990.

Briežu **RAGUS**, brauc pakaļ. Tālr. 29886349.

Pērku **RAGUS**. Tālr. 22728888.

Padomju laika **TRAUKUS**. Tālr. 26277335.

SENLAIKU porcelāna un keramikas vāzes, servīzes un dekoratīvus traukus. Tālr. 2995417.

PIRMKARA grāmatas, žurnālus. Tālr. 20323336.

Vecos krievu **FOTOOBJEKTĪVUS**. Tālr. 26222564.

ĀBOLUS sulām, dodam maisus, braucam pakaļ. Tālr. 26284210.

VĒLAS ĪRĒT

2 pensionāri meklē **DZĪVESVIETU** ar malkas apkuri Skrundas vai Kuldīgas apkārtnē. Tālr. 29444152.

LĪDZJŪTĪBAS

*Tu būsi debesīs, zemē,
Tu – vējā un saulē,
Tu – savējo sirdīs,
Tie tevi neaizmirsīs.*

/V.Kokle-Līviņa./

Izsakām līdzjūtību Laimonim Ulmkalnam ar ģimeni, no mammas **ROZĀLIJAS ULMKALNES** uz mūžu atvadoties.

Gudenieku pagasta pārvalde

*Saņem, labā zemes māte,
Vienu sirmu māmuli,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.*

/T.dz./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Laimonim Ulmkalnam ar ģimeni, mammu mūžībā pavadot.

SIA **Artis JP** kolektīvs

*Ai, cik grūti, māmuli,
Tevi ceļā pavadīt.
Vai trīs baltas smilšu sauļas
Varēs tevi sasildīt?*

/Z.Purvs./

Skumju brīdī esam kopā un izsakām visdziļāko līdzjūtību Laimonim ar ģimeni, no mammas atvadoties.

Daina, Brigita, Ināra, Aivars,
Skaidrīte

*Es būšu vējā...
Es būšu vienmēr ar jums,
Labas domas un svētību nesot.*

/B.Žurovska./

Skumju brīdī izsakām visdziļāko līdzjūtību Laimonim un Olītai.

Ignats un Skaidrīte

*Cilvēka dzīvei ir zvaigznes gājums –
Tā iemirdzas un nodzīst,
Paliek klusums, neizteikti vārdi.*

/I.Auziņš./

Izsakām līdzjūtību Vēsmai Ionašku, no mātes atvadoties.

Simras kolektīvs

*Pār tevi smilšu klusums klāts,
Vien paliek atmiņas un tava mūža stāsts.*

/J.Rūsiņš./

Izsakām līdzjūtību Kristīnei un Vēsmai ar ģimeni, omīti, mammu un vecmāmiņu mūžībā pavadot.

Dzintra, Ināra, Modris

*Pār tevi smilšu klusums klāts,
Vien paliek atmiņas un tava mūža stāsts.*

/J.Rūsiņš./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Agrim Širmelīm-Širmanim, mammu kapu kalniņā pavadot.

SIA **Sanista** kolektīvs

*Sirds nepukst vairs.
Bet vēl tai bija skanēt
Un acīm mirdzēt, dzīvi vērojot.*

/J.Sudrabkalns./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību tuviniekiem, **ILZI TULLU** mūžībā pavadot.

Pureņu ielas 4.a mājas iedzīvotāji

*Ir tumsa nodzēsusi silto liesmu,
Vēl grūti aptvert to, cik zudums liels.*

/Ā.Elksne./

Klusus mierinājuma vārdus un patiesu līdzjūtību Intai un Zigurdam, pavadot **ILZI** mūžībā, sakām mēs – bijušā ansambļa **Sonāte** meitenes Velta, Oļa, Aina, Irēna, Olga, Gaida, Nellija, Silvija, Dzintra.

*Es aizeju un tomēr palieku –
Gan baltā saulē, gan zilā jūrā,
Gan šalcošā vējā es esmu pie jums.*

/Ā.Elksne./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Intai, Zigurdam un pārējiem tuviniekiem, **ILZI** mūžībā pavadot.

Ilgā un Gunārs

*Aiz tevis dzīva un gaisma paliek,
Un piemiņa kā saules zieds.*

/J.Silazars./

Visdziļākā līdzjūtība **ILZĪTES** tuviniekiem, viņu mūžības ceļā pavadot.

Līču ģimene

*Tie savādi skumīgie mirkļi...
Tad palīdzēt var tikai viens,*

*Ja kādu atmiņu gaisū
Tu savā dvēselē sien.*

/K.Apškrūma./

Izsakām līdzjūtību Viesturam Laucim, dzīvesbiedri mūžībā pavadot.

SIA **Energoparks** kolektīvs

*Ir aplukuši soļi,
Vien paliek mīlestības gaišais stars.*

/O.Vācietis./

Klusus mierinājuma vārdus izsakām Sandrai Janmejīai, tuvu cilvēku aizsaulē pavadot.

Kuldīgas Centra vidusskolas kolektīvs

*Pār tavu sirdi un darbīgo mūžu
Zemes māte nu villaini segs.*

/N.Dzirkale./

Skumju brīdī esam kopā ar Sandru, no tuva cilvēka uz mūžu atvadoties.

KCV virtuves kolēģes

*Vēl siltums paliks, paliks vēl aiz tevis,
Un atmiņas kā maza saule degs.*

/P.Priede./

Izsakām līdzjūtību Kristīnei Serdantei, no vecmāmiņas atvadoties.

Kuldīgas attīstības aģentūras kolektīvs

*Tuvs cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdzās būt.*

/R.Skujņa./

Izsakām līdzjūtību Mārcim Līcim, omīti zaudējot.

Darbabiedri

*Gan zināju tās dieniņas,
Kad bij ieti darbiņā;
To dieniņu nezinašu,
Kad būs ieti aizsaulē.*

/T. dz./

Izsakām līdzjūtību mūsu bijušās kolēģes **AGNESES KLEVINSKAS** tuviniekiem, viņu mūžībā pavadot.

Kolēģi no dzemdību nodaļas

*Lūgšim tavai dvēselītei
Debesceļā mieru gūt,
Lai ar tevi zvaigznes starā
Varam domās kopā būt.*

/V.Kokle-Līviņa./

Esam kopā ar **AGNESES KLEVINSKAS** mīļajiem, viņu smilšu kalniņā pavadot.

Agnesīt, tavs ilggadējais Kuldīgas dzemdību nodaļas kolektīvs

*Nolīst asara, sažņaudzas vaigs,
Pienāk nesauktais ardievu laiks.*

/H.Dorbe./

Izsakām dziļu līdzjūtību Ilzei Emoliņai, tēti mūžībā pavadot.

PII **Bitīte** kolektīvs

Svētdien, spītējot slimībai, mierā un ar labi padarīta darba izjūtu pēdējā gaitā devies gādīgais tēvs **VOLDIS ŠULCS**. Jūtam līdzī lvetai, Uģim un tuviniekiem.

Kaimiņi Annas ielā

*Tuvs cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdzās būt.*

/R.Skujņa./

Skumju brīdī esam kopā ar Vilni un Aritu, mammu aizsaulē aizvadot.

Palletteries kolektīvs

*Vairs manis neesot,
Ak, neticiet, es esmu
Ar jums, starp jums
Ar maigo ziedu dvesmu,
Ik rasas pilienā, kas saulē lās,
Gan jūsu sirdīs, domās,
atmiņās.*

/I.Rudene./

Dzīlās sērās paziņojam,
ka 24. oktobrī dvēseles
mieru ieguva

ILZE TULLA.

Atvadīšanās notiks sestdien
ģimenes lokā.

Ģimene

Tīrā **AKAS**. Tālr. 20499788.

Tīrām **AKAS**. Tālr. 26018109.

SULU SPIEŠANA ar paku presi, taisām dažādus *mix* jebkurā daudzumā. Sulas ir arī nopērkamas. Padures pagasta *Strujas*. Tālr. 26284210

Sertificēta **TAKSATORA** pakalpojumi: meža inventarizācijas lietu izgatavošana; mežaudzes novērtēšana; cirsma dokumentācijas sagatavošana; īpašuma robežu, kupicu ierīkošana un atjaunošana; bezmaksas konsultācijas. Tālr. 25731315.

SIA **Bērzi plus** notīra krūmu **APAU-GUMU** no laukiem un grāvjiem. **PĒRKAM** šķeldošanai zarus, zāģētavu atgriezumus, gatavo šķeldu, skaidu. Tālr. 29150380.

ARŠANA ar minitraktoru. Tālr. 26794323.

VĀRDADIENAS

No 30. oktobra līdz
6. novembrim

30. Nadīna (211), Ulla (150), Adīna (26)
31. Valts (536), Rinalds (1528), Rinalda (32)
1. Ikars (59)
2. Vivīta (365), Dzīle (1), Viva (9)
3. Ērika (2213), Dagnija (1281)
4. Atis (1546), Otomārs (38), Oto (239)
5. Šarlote (588), Lote (432)
6. Linards (1257), Leons (1190), Leo (616), Leonards (789), Leonarda (185)
Populārākie: **Ērika un Atis.**

Mazā pilsētiņa Igaunijā

Elva Andersone, bijusī kuldīdzniece, strādā rotaļlietu veikalā Rīgā: – Mamma ar tēti gribēja man dot citu vārdu – Sāra, taču radniekiem bija iebildumi, tādēļ mēnesi pēc piedzimšanas nodzīvoju bez vārda, un visi mani sauca par mazo bezvārdīti. Mamma daudzas reizes bija gājusi cauri kalendāra vārdiem, bet katrs ar kaut ko asociējās, tādēļ negribēja nevienu likt. Esmu dzimusi 1991. gada decembrī. Tā gada kalendārā mans vārds vēl nebija iekļauts. Kad mamma iegādājās nākamā gada kalendāru un ieraudzīja tajā vārdu Elva, nešauboties saprata, ka tas būs mans. Vēl šodien viņa nespēj piemērotāku iedomāties. Man tas ļoti patīk. Tā kā uzvārds ir diezgan izplatīts, jauki, ka vārds ir tik interesants un nedzirdēts. Mani gan bieži jautā ar Evu vai Ellu. Interesantākais atgadījums bijis tāds, ka esmu līgumā ierakstīta kā Inese, un tas ne tuvu nav līdzīgs manam vārdam. Kad biju mazāka, kāda ģimenes paziņa mani sauca par mazo pilsētiņu, jo Igaunijā ir pilsēta Elva. Kādreiz noteikti gribētu aizbraukt un nofotografēties pie uzraksta.

REDZES TELPA

Redzes Telpa turpina darbu, ievērojot visus epidemioloģiskos drošības pasākumus.

Esam atvērti ikvienam klientam un parūpēsimies par jūsu redzes kvalitāti.

Darba laiks:
pirmdien–ceturtdien 9.00–18.00
piektdien 9.00–16.00
sestdien, svētdien – slēgts.
Tālrunis: 63322781.
Adrese: Piltenes iela 10, Kuldīga.
Uz tikšanos!

Redzes Telpas kolektīvs

VIKA SIA «Vika Wood»
kokzāģētava **PĒRK**
egles un priedes zāģbaļķus.
Sīkāka informācija pa tālruni **26443376**.
Papildu informācija www.vikawood.lv.

BALTU KOKS
PĒRK MEŽUS,
CIRSMAS, APĀLKOKUS
20080040 www.baltukoks.lv

Nepieciešama profesionāla tehnika apalkoku pārvadāšanai?

Sazinies ar PATA transporta daļu – divu darba dienu laikā* būsim pie Tava meža.

Kāpēc izvēlēties mūs?
 • mašīnas pieejamas visā Latvijā;
 • izdevīgākas cenas tirgū;
 • jauna tehnika;
 • profesionāli un rūpīgi šoferi.

PATA
SAZINIES AR MUMS:
+371 27881882
info@pata.lv | www.pata.lv

*Pārvadāšanai paredzētajiem apalkokiem jābūt pieejamiem.

PĒRKAM
Augošu koku cirsmas un sortimentus pie ceļa

Meža īpašniekiem:
 • Veicam bezmaksas konsultācijas;
 • Palīdzam meža taksācijas sagatavošanā, cirsmu iestigošanā;
 • Palīdzam iesniegt ciršanas pieteikumu VMD.

Metsä
Telefoni informācijai: **29150470, 67804343**
www.metsaforest.com/lv

SIA „STILLS”
PĒRK ZĀĢBAĻĶUS
diametrā no 24cm.

Ozola:
A. kl. no 210-330 eur/m3;
1. šķ. no 180-230 eur/m3;
2. šķ. no 120-140 eur/m3.

Oša:
A. kl. no 150-210 eur/m3;
1. šķ. no 100-150 eur/m3.

Tālr.: **29334955, 29463811.**

SIA «Krauzers»
PĒRK ZARUS šķeldošanai un mežā pie ceļa visu veidu **APĀLKOKUS**

Tālrunis **29246459**
realizacija@krauzers.lv

Viss par reklāmu Kurzemniekā!
Tālrunis **63324881.**

KUBLU NOMA KULDĪGĀ
23202725
FACEBOOK: LIEPU LAPAS

KULDĪGAS ŪDENIS
SABIEDRĪBA AR IEROBEŽOTU ATBILDĪBU
Reģ. Nr. 46103000234
Ventspils iela 15, Kuldīga, LV-3301

izsludina konkursu uz vakanto **avārijas dienesta**
SPECIALIZĒTĀ AUTOMOBĪĻA VADĪTĀJA amatu uz nenoteiktu laiku.

Darba pienākumi:
 • ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu avāriju novēršana un remonts.

Prasības:
 • vēlama pieredze darbā ar santehniku;
 • prasme vadīt specializēto transportlīdzekli (autovadītāja apliecība – B, C, 95. kods);
 • derīgs Covid-19 vakcinācijas sertifikāts.

Mēs piedāvājam:
 • atalgojumu bruto (700–850 EUR);
 • pilnas slodzes darbu (saskaņā ar maiņas grafiku).

CV sūtīt e-pastā kuldigas.udens@kuldiga.lv līdz 2021. gada 14. novembrim.
Sīkāka informācija pa tālr. 63320850, udens.kuldiga.lv

KURZEMES RADIO
ir tur, kur esi Tu!

Ieva Dzene
"Dzenies uz mājām"
darba dienās 16:00 - 18:00

UZ MUZEJU meklēt nenotveramo

✍️ Agrita Blumberga, "Talsu Vēstis"

Kopš oktobra vidus Talsu novada muzejā iespējams iejusties 20. gadsimta sākuma politiskajā jucekļī, iepazīstoties ar stāstu par anarhistu, bīstamo revolucionāru un leģendām apvīto Jāni Žakli, kurš nereti dēvēts par kriminālās pasaules meistardarbu. Projekts veidots kā lietisko pierādījumu un zināmo faktu apkopojums, neizslēdzot minējumus un vēl nepārbaudītas versijas.

JĀNA ŽAKĻA NOSLĒPUMS

Akcija, ar ko tika ievadīta reklāmas kampaņa izstādei "Nenotveramais", Talsu pilsētas ielās līdz ar nezināmas izcelsmes plakātiem parādījās jau septembra sākumā. Jānis Žaklis, kurš vienu no dzīves posmiem aizvadījis Talsos, savu vārdu pasaules kriminālistikas vēsturē viltojis vairākkārt, tā sevi padarot par visgrūtāk notveramo noziedznieku pat pēc vairākām nāvēm un visbeidzot galīgās pazušanas līdz ar Pirmo pasaules karu. "Nenotveramais latviešu anarhists 20. gadsimta sākuma politiskajā jucekļī atrada veidu, kā noturēt revolūcijas ideju verdošu un bīstamu visiem, kas stājās tās ceļā. Atjautīgi mainot identitātes, nodarbošanos un dzīvesvietas Krievijas impērijā, Eiropā un pasaulē, Žaklis, kura patiesā identitāte atklāta teju pēc simt gadu ilga klusuma Filipa Rufa 2013. gadā izdotajā grāmatā "Pa stāvu liesmu debesīs", prata uzrāties vietās, kur viņu vismazāk gaida... Ja kriminālistikas pasauli salīdzinātu ar Holiwoodu, Talsos augušais jauniešis būtu viena no spožākajām zvaigznēm noziedzīgās pasaules slavas alejā. Taču šai zvaigznei līdz pat 21. gadsimta sākumam nebija sava nosaukuma. Jāņa Žakļa patiesā identitāte palika neatklāta kā Krievijas impērijas slepenpolicijai, tā arī Skotlendjardam ar tobrīd Lielbritānijas iekšlietu ministru Vinstonu Čērčilu priekšgalā. Domājams, ne vienu vien cigāru vēlākais premjerministrs izsmēķēja, cenšoties saprast, kā notvert cilvēku, kas vairāk līdzinās spokam. Un nav nekādu pārsteigumu, ka dažādu valstu tiesībsargājošo iestāžu izmeklētāji revolucionārā talsenīka pārgalvīgos noziegumus centušies pierakstīt viņa laika biedriem vai vispār izvītot no pagātnes liecībām. Pārāk neglaimojošs ir fakts, ka nevienam no izmeklēšanā iesaistītajiem nav zināms, ko viņš īsti cenšas notvert. Vismazāk šai ziņā, šķiet, kļūdās vienkāršā angļu tauta, kas pieņem, ka Pēteris Krāsotājs (*Peter The Painter*), kura ģimētnie ir izlīmēta pa visiem Londonas rajoniem, ir labs bieds nepaklausīgiem bērniem. Ne viens vien 20. gadsimta padsmītajos gados dzimušais anglis ir biedēts ar Pēteri

Krāsotāju," liecina Talsu novada muzeja mājaslapā esošā informācija.

IEDARBINĀT IZTĒLI

Talsu novada muzeja direktors un idejas autors Uldis Jaunzems-Pētersons atzina, ka izstādi par tik unikālu padara sadarbība ar rakstniekiem, mūziķiem, aktieriem un citu nozaru pārstāvjiem, kuri atsaukušies aicinājumam un piekrituši būt daļa no projekta.

Izstāde liek citkārt pasivajam apmeklētājam aktīvi līdzdarboties, domāt un risināt iespējamos izmeklēšanas gaitas pavedienus. Lietiskie pierādījumi saplūst ar kodolīgu, juridiski noslīpētu valodas izteiksmi, radot iespēju izstādes apmeklētājam pašam piedalīties slavenā noziedznieka pakalīdzīšanās trilleri. "Šī nav vēsturiska izstāde – necentāties autentiski sameklēt visu līdz pēdējam sīkumam. Mūsu mērķis bija panākt, lai izstāde raksturo 20. gadsimta sākumu, lai

"Šī nav vēsturiska izstāde – necentāties autentiski sameklēt visu līdz pēdējam sīkumam. Mūsu mērķis bija panākt, lai izstāde raksturo 20. gadsimta sākumu, lai apmeklētājiem rastos vizuālais priekšstats un tiktu iedarbināta iztēle," atklāja Talsu novada muzeja direktors un idejas autors Uldis Jaunzems-Pētersons.

DAIŅA KĀRKLUVĀLKA FOTO

- Izstādes kodolu veido dramaturgs un režisors Andris Kalnozols, Talsu novada muzeja direktors Uldis Jaunzems-Pētersons, muzeja galvenais speciālists izglītojošā darbā Raimonds Felšs, muzeja speciālists vēstures jautājumos Dāvis Derķevics, aktieris, režisors un komponists Toms Auniņš, kā arī sabiedrisko attiecību speciāliste Dace Narubina un grafiķe Anna Orniņa.

apmeklētājiem rastos vizuālais priekšstats un tiktu iedarbināta iztēle. Kaut kādā mērā Žaklis ir veidojis 20. gadsimta pasaules vēsturi. Es neuzdrošinos viņam piekārt birku. Jautājums – cik mēs vispār cits par citu patiesībā zinām? Mēs veidojam priekšstatu neiedziļinoties un bieži esam pavirši – pavirši cits uz citu skatoties, pavirši domājot un paļaujoties uz to, ko kāds cits ir teicis. Mēs nevaram iekāpt otra korpēs. Lai kaut ko šajā dzīvē mainītu, kaut ko laužtu, ir jābūt stiprai gribai. To nevar vājš cilvēks, to nevar cilvēks bez rakstura. Žaklis ir cilvēks ar raksturu, cilvēks, kurš atbild par savām izvēlēm. Protams, ir jāskatās konteksts, ir jāskatās laiks, kāpēc tas tā notiek. Vai mēs uzņemamies advokāta lomu? Noteikti nē. Šī ir atklāta izmeklēšana, un ikvienam skatītājam tiek dota iespēja kļūt par advokātu, tiesnesi, prokuroru vai izmeklētāju. Šis ir kabinets, kur tas viss var notikt," atklāja U. Jaunzems-Pētersons.

Dramaturgs un režisors Andris Kalnozols uzsvēra, ka stāsts par Jāni Žakli ir pietiekami spēcīgs, spilgts un saistošs. "Piešūt viņam konkrētu dzīves vai darbības vietu ir tikpat nepareizi kā piešūt vienu konkrētu ampluā – bandīts revolucionārs. Viņš pārstāvēja jauno, laikmetīgo paaudzi, kas cīnījās par sabiedrības brīvību, nerēķinoties ar tās dzīvību. Strādājot ar audio stāstiem un ejot cauri Filipa Rufa pētījumiem, ļoti daudz nākas saskarties ar tādiem vārdu savienojumiem kā "visticamāk", "nav zināms, bet šķiet, ka" un "viss uz to norāda". Viņa uzdevums bija visu laiku sevi slēpt, slēpt informāciju, un viņš to darīja ļoti profesionāli... Pirmklasīgs aktieris – ne par velti caur viņa tēlu ir risināti vairāki kino stāsti. Cilvēki ir veltījuši savu laiku, enerģiju un idejas, lai stāsts nonāktu līdz skatītājiem. Varētu teikt, ka arī Talsos revolūcijas gars joprojām ir dzīvs," atzina A. Kalnozols. ■

Burleska bez tīksmināšanās

✍ Daina Tāfelberga, "Kurzemnieks"

Kuldīgas luterāņu mācītāja Viestura Pirro grāmata "Burleska polārajam dinozauram" ir viņa atmiņu stāsts par dienestu padomju armijā. Rakstniecība garīdzniekam nav sveša, taču līdz šim tie bijuši atsevišķi raksti, pārsvarā par teoloģiskām un vēsturiskām tēmām. Šis ir pirmais apjomīgais darbs, turklāt par tēmu, kas latviešu literatūrā ļoti maz atspoguļota.

– Vai jums patīk rakstīt?

– Jā, ļoti. Taču, ja runājam par grāmatu, – nevar tā vienkārši apsēsties un sākt rakstīt. To var tikai ar iedvesmu, kad jūti: tas, kas sirdī un prātā, jāuzliek uz papīra. Ne tikai sākt, bet turpināt ar iedvesmu. Nebiju vairākas nedēļas neko uzrakstījis, naktī pamodos, bija bezmiegs, un pēkšņi apjautu, ka ir jāiet rakstīt. Līdz pat rīta gaismai rakstīju, ne miņas no miega, un pat nemanīju, kā stundas aizskreja. Tāpēc es saprotu tos, kas nevar radošus darbus veikt pēc noteikta grafika. Gleznotājs jau arī neskatās pulksteņi, kad iet pie audekla gleznot. Es neesmu rakstnieks – ar vienu grāmatu neviens par tādu netop. Kas zina, vai es kādreiz vispār kļūšu. Bet man patīk radošais process – uzlikt savu domu uz papīra citiem saprotamā veidā. Rakstu datorā – tehnoloģiju priekšrocība, ka varu izdzēst, mainīt teikumus, literāri pielabot.

– Kā radās doma rakstīt tieši par padomju armijas gadiem?

– Galvenā doma bija fiksēt padomju vēsturi, kurā esam dzīvojuši, jo mēs esam aizejošā paaudzē, kas to vēl var uzrakstīt no pašu pieredzētā. Ragnārs un Eduards – divi mani draugi, ar kuriem reizē sākām dienēt, – jau ir miruši. Viņi nonāca daudz skarbākos apstākļos. Pirmais kala klintīs tuneli atomzemūdenēm slēgtajā aizpolārajā pilsētā Polārnijā, otrs gāza mežu Somijai atņemtajā Karēlijā. Viņi savus stāstus vairs neuzrakstīs.

Armija ir paradoksu pilna vide. Bieži vien es tur biju pusbadā, nācās ēst to, kas nebija ēdams, – kaut kādu sacietējušu, zilu griķu putru un sarkanu virumu, ko par zupu saukt nevarēja, jo tajā bija tikai ūdens un sarkanie pipari. Prieks bija, ja atradās kāds kartupelis vai kāpostu strēmelīte. Pirms tam kaut ko līdzīgu biju lasījis grāmatās par koncentrācijas nometnēm. Un pēkšņi pats atrados tāda situācijā! Tajā pašā laikā padomju armijā bija arī iespējas itin labi dzīvot. Kādu laiciņu strādāju sanatorijā par krāvēju. Un tur sievietes mani cienāja cepešiem! Vairums ierindnieku tādu ēdienu varbūt redz vienīgi sapņos. Man laimējās vismaz pāris reizes ēst cepešus! Taču apstākļi padomju armijā varēja būt tik necilvēcīgi, ka daudzi nespēja izturēt un izdarīja pašnāvību. Manā armijas daļā tādu gadījumu nebija.

– Jau 30 gadus Latvija brīva valsts, var atspoguļot un publikot patiesību par padomju laiku, bet jūs grāmata klajā nākusi tikai tagad.

– Mani iesauca 1973. gadā, divus gadus dienēju Tālajos Ziemeļos celtniecības bataljonā jeb strobātā. Jā, gandrīz pusgadsimts pagājis kopš iesaūkuma, bet armija bija tik sūrs *pie dzīvot*, ka to nekad nav iespējams aizmirst. Tāpat kā jebkuri ekstrēmi apstākļi. Tagad, runājoties ar dažiem vīriem, uzpeld

"Neesmu es rakstnieks, jo ar vienu grāmatu par tādu netop. Bet man patīk radošais process – uzlikt savu domu uz papīra citiem saprotamā veidā. Vēsture ir jāraksta, un labi, ja to dara aculiecinieks," saka mācītājs Viesturs Pirro.

DAINAS TĀFELBERGAS FOTO

atmiņā viņu stāstītajam līdzīgas epizodes, ko neesmu grāmatā aprakstījis. Gribēju rakstīt jau sen, bet sāku tikai 2010. gadā. Impulss, teikšu atklāti, nāca no Dieva.

Burlesku rakstīju desmit gadus. Kad kādu laiku nebiju pie tās strādājis, man bija sirdsapziņas pārmetumi. Esmu slinks rakstītājs. Turklāt kalpošana Kuldīgas Sv. Katrīnas baznīcā, darbs ar citām prāvesta iecirkņa draudzēm prasīja laiku, jāstrādā bija saimniecībā – mūsu ģimenes atpūtas bāzē "Poliši". Mana miļā sieva Rūta mudināja rakstīt. Teica, ka nekas nenotiks, ja mājās kaut ko nepadarīs, bet grāmata ir jāpabeidz. Kad sāku rakstīt, nebija ne mazākas nojausmas, vai to darbu izdos. Paldies Dievam, ka izdevniecība "Zvaigzne ABC" uzreiz to pieņēma, profesionāli sagatavoja un izdeva bez lielas vilcināšanās.

– Vai rakstot domājāt par lasītāju un izteiksmes līdzekļiem, kas piesaistītu?

– Mana grāmata ir reālu atmiņu stāsts. Tas nav vēsturisks romāns, kurā ļoti senus notikumus un cilvēku dzīves interpretē mūsdienīgā skatījumā. Rakstīju pieredzēto, kā to atceros. Pat ne hronoloģiskā secībā. Izdevniecība tikpat kā neko nemainīja, uzteica, ka sūrās atmiņas sniegtas bez tīksmināšanās par sliktu un ļauno. Saprotu, ka grāmatu bieži vien raksta, domājot par mērķauditoriju. Tāpat kā taisa automašīnu vai šuj apģērbu, domājot, kas to valkās. Man tādas domas nebija. Droši vien būs cilvēki, kuriem šī grāmata būs pilnīgi vienaldzīga vai nepatīks. Gan jau kādu arī uzrunās.

– Vai šajā vēstījumā pavīd arī kaut kas no teoloģijas aspekta?

– Kad mani iesauca, nebiju kristietis. Mani kristīja un iesvētīja 27 gadu vecumā. Armijā man vairākas reizes parādījās ļoti skaidra Dieva vadība, pēc kuras sapratu, ka neesmu bijis paklausīgs un tādēļ nonācis tādos apstākļos. 1986. gadā militārajās mācībās jau es biju pirmais jaunais mācītājs, ko iesauca padomju armijā. Iveda mūs sniegtos poligona laukos Lietuvā un pateica,

ka tur būs jādzīvo. Sameklējam norādītās vietas, kur kādreiz vasarā teltis stāvējušas. Izkašājām no sniega tādas četrkantīgas bedres, uz vecajām koka lavām sametām turpat mežā salauztus egļu zarus. Segu vieta bija novalkāti šineļi, atveda krāsniņu, ko kurināt. Tā mēs tur ziemā, sniegā un puteņos dzīvojām.

– Kā radās grāmatas nosaukums?

– Kad sāku rakstīt, nosaukuma nebija. Domāju: redzēs, kas un cik daudz sanāks. Vispirms gribēju "Trulas grieznes". Bet pēkšņi ienāca prātā burleska – ar kariķejošu un ironisku pieskaņu. Dinozauris ir padomju armija, polārais – tāpēc, ka aiz Polāra loka, Tālajos Ziemeļos.

– Vai varam gaidīt turpinājumu?

– Iespējams. Pagaidām nevaru apgalvot. Saistībā ar armiju ir uzplaiksnījušas lietas, par kurām neesmu uzrakstījis. Esmu pierakstījis, lai neaizmirstas. Mani iekšā sež vēl kāda grāmata. Bet par to es negribu runāt. Kad būs gatavs, tad izstāstīšu.

Runājot par padomju vēstures atspoguļošanu, rakstniekiem padomju varas laikos bija un vienlaikus nebija viegli. Ierīkoja speciālus namus, sanatorijas, kur atpūsties, rakstīt. Ar kompartijas (*kommunistiskās partijas – aut.*) ziņu. Vēl kaut kādas niecīgas privilēģijas piešķīra. Teiksim, iespējas nopirkt lietas, pie kurām parasti cilvēki netika. Tādi Jūdasa graši. Jo vajadzēja slavināt režīmu, kas nepatika. Varbūt pat dziļi riebās, bet bija jāraksta, cik viss brīnišķīgi. Es nekritizēju nevienu rakstnieku, diemžēl tad, kad Latvija kļuva brīva, bija ļoti maz, ko izvilkt no aizslēptajiem plauktiem. Mēs tagad varam vairāk izlasīt par to, kas Latvijas zemē noticis pirms daudziem gadsimtiem, bet nav daudz objektīvo stāstu par nesenajiem padomju laikiem, tai skaitā par Latvijas inteliģenci. Jo vēl velkas līdzī čēkas ēna. Nav jau noslēpums, ka iespēja aizbraukt uz Rietumiem toreiz skaitījās milzīga privilēģija, bet patiesībā tie paši Jūdasa graši, jo bija jāsadarbojas ar čeku, jānodod savējie.

Par to nav uzrakstīts, jo vēl dzīvi daudzi, kas iesaistīti lietās, ar kurām neviens negrib lepoties. Vēsture ir jāraksta, un labi, ja to dara aculiecinieks. Bet ne pats pēdējais.

– Kādēļ cilvēki neraksta?

– Šis jautājums ir uzdots ne reizi vien. Tādas nepārprotamas atbildes nav. Varbūt nav viegli uzrakstīt atmiņas par paša piedzīvoto skarbo laiku. Cilvēks negrib, pat nespēj to brūci vēlreiz uzplēst. Par izsūtījumu, Sibīrijas lēģeriem daudzi neraksta. Vēsturnieki kādai izsūtītai sievietei bija lūguši vismaz izstāstīt. Viņa atbildēja: "Piedodiet, es negribu sajukt prātā. Visu mūžu esmu centusies to aizmirst un nedomāt." Pielauju, ka par armiju neraksta arī tāpēc, ka neuzskata to par kaut ko īpašu. Daudzi piedzīvoja to pašu, ko es, tas bija tāds laiks.

– Vai ir bijusi vēlme aizbraukt uz dienesta vietu vēlreiz?

– Nav bijusi. Skatījos satelītā – tā vieta ir krūmiem aizaugusi taigas mala. Izjūkot Padomju Sociālistisko Republiku Savienībai, armiju samazināja. Mans iesaukums bija vēl tā sauktās Ziemeļu apguves laikā. Vēlāk to atcēla un armijas daļas likvidēja. Pilsētas Apatīti un Kirovska, kur dienēju, pastāv joprojām, taču cilvēki Ziemeļos, Kolas pussalu pamet klimata un dzīves apstākļu dēļ. Toreiz viņus vilināja palikt ar *poļarkām* – Ziemeļu piemaksām. Ik pēc nodzīvota gada paaugstināja koeficientu pie algas.

– Kādas grāmatas visvairāk lasāt pats?

– Mani saista vēsture un teoloģiskā literatūra. Par ļoti labu grāmatu atzīstu pareizticīgo priesteru Aleksandra Meņa sarakstīto "Cilvēka Dēls" par Kristus dzīvi. Viņš piekēries grūtam darbam, bet veiksmīgi ticis ar to galā, saliekot Veco un Jauno derību un Kristus dzīvi ar ļoti precīzi tvērtiem komentāriem. Evaņģēlijs pats par sevi ir Jēzus dzīves spilgtāko notikumu apraksts, kuriem ir daudz dziļāka nozīme. Meņš pratis tos skaidri parādīt. ■

Skārienjutīga meistarība – taustās režisors un taustās aktieris

Leva Vilmane, "Saldus Zeme"

Augstvērtīgu aktierdarbu ik gadu cildina amatierteātru iestudējumu skates "Gada izrāde" finālā uz Dailes teātra skatuves. Latvijas Nacionālais kultūras centrs 2019. gadā nodibināja un teātra zinātnieces Līvijas Akurāteres vārdā nosauca balvu, kas ik pēc pieciem gadiem piešķirama aktierim vai kolektīvam par sevišķiem sasniegumiem amatierteātri un būtisku ieguldījumu Latvijas kultūrvides veidošanā. Kā gan teātra pašdarbnieki pamanās savu aktiermeistarību noslīpēt līdz izcilībai un nostāties līdzās profesionāļiem?

VECIE NOTUR IZRĀDI UZ CEĻA

Amatierteātros darbojas profesionāli galdnieki, šuvēji, grāmatveži, skolotāji, šoferi un neskaitāmi daudz citu profesiju pārstāvju. Neviens nekad nav absolvējis jēlkādu aktierskolu kaut vai tāpēc, ka amatieriem tādu nemaz nav. Kur gan pašdarbnieki kļūst par teātra mākslas teicamniekiem?

Meklējumiem ir labs sākumpunkts – rudens ieskaņā Saldus novadā viena no vecākajām trupām, Druvas teātris, svinēja 70. jubileju. Par godu tai bija noorganizēts IX amatierteātru festivāls "Teātra karuselis", kurš ļāva pēc sirds patikas izvēlēties, ar kuru sākt tēmas izpēti.

Druvas teātri 39 gadus vada režisore Ļuba Kapteine. Tikpat ilgi uz skatuves aktrise Aina Bērziņa. Kolektīva fundamentu veido arī Vilnis Dumpis, Ausma Dumpē, Sandra Vanaga, Dainis Rieksts un Daina Meijere. Jaunie no viņiem varot iemācīties ja ne visu, tad svarīgāko gan – sacīja Druvas teātra aktieris Ivars Balgalvis. Viņš pieredzes bagātus kolēģus īpaši uzmanīgi vērojot negaidītās situācijās, kuras draud sabojāt visu izrādi, – aktieris mācās neapjukt un noturēt izrādi uz ceļa. "Aktiermeistarība jāizkopj mēģinājumos, lai gan tajos gribas zirgoties," Ivars neslēpa savu jokatāja dabu.

Viņš vedināja noskaidrot, ko par aktiermeistarību domā Druvas teātra visnepieredzējušākās dalībnieces Arita Zubaviča un Solveiga Mālniece. Abas debitēja jubilejas iestudējumā, Rūdolfā Blaumaņa lugā "Trīnes grēki". Iesācējas noraidoši purināja galvu, kad viņas uzrunāju par aktrisēm, – pirmā loma drīzāk uzskatāma par taustiānos tumsā, nevis apzinātu tēlošanu.

"Vadijot pēc intuīcijas un ieklausījos, ko saka režisore un citi aktieri," nepieņemtās līgavas Emīlijas lomas atveidotāja Arita norādīja uz saviem pirmajiem skolotājiem, "grūti iejusties citā tēlā un būt uzmanības centrā. Domāju, ka pēc kādām desmit izrādēm būs labi."

Solveiga padomu meklēja sociālo mediju platformā Youtube: "Ilgi nesapratu, kā manam personāžam, kalponei Madei, jāuzvedas. Starp tekstiem tik lielas pauzes, ka samulsu – ko tajās iesākt ar rokām, kājām? Labus ieteikumus dzirdēju no Ainas Bērziņas, jo viņa manu lomu spēlējusi agrāk. Liela skaidrība radās, kad noskatījos profesionāla teātra iestudējumu."

Debitantes kļūdījās, uzskatīdamas, ka lampu drudzis met likumu pieredzējušiem aktieriem. Titullomas tēlotāja Sandra Vanaga teātri spēlēja vairāk nekā 20 gadu,

ar vairākām lomām ievērota valsts līmenī, taču satraucas pirms katras pirmizrādes. Koncentrējas, pārskatot tekstu un domās izspēlējot sarežģītākās ainas. Viņu pārtraucu, jo man aizvien nebija viss skaidrs par amatierteātra aktieru izaugsmi.

"Katrai lomai citi zemūdens akmeņi, tāpēc ik reizi jāiemācās kaut kas no jauna. Režisors palīdz, taču liela nozīme ir tam, cik daudz pilnveidojas aktieris pats. Laika trūkuma dēļ kolektīvā tikai šad un tad izpildām kādu runas vingrinājumu, piemēram, pirms agrajām izrādēm – lai iesildās balss aparāts," Sandra norāda uz aktiera atbildību pašam sevi vest pretī pilnībai.

SKATUVEI NEDER PLIKI VĀRDI

Druvas teātra režisore Ļuba Kapteine uzskata: aktieri mēģinājumu dēļ nobīda malā savu privāto un profesionālo dzīvi, tāpēc būtiski katru minūti tērēt iestudējumam. Pirms izrādēm mēdz iesildīt runas aparātu, taču iztēles atraisīšana paliek katra aktiera ziņā. Labas idejas viņi gūst no skatuves profesionāļu vadītām meistarklasēm, tās ir katrā nopietni organizētā amatierteātru festivālā, ieskaitot druvenieku "Teātra karuseli".

"Pirms pandēmijas centāmies vismaz divas reizes gadā aizbraukt uz Rīgas profesionālajiem teātriem. Mājupceļā redzēto pārrunājām. Mani aktieri skatās teātra izrādes televīzijā, arī par tām dalāmies iespaidos. Cik iespējams, skatāmies, ko amatierteātru festivālos rāda citi dalībnieki. No viņiem mācāmies to pašu, ko no profesionāļiem, – labu aktierspēli, scenogrāfiju, režiju un citus izrāžu elementus," Ļuba atbild, kur, viņasprāt, ir amatieru izaugsmes iespējas.

Festivāla "Teātra karuselis" rīts iesākās ar Nacionālā teātra aktieru Indras Burkovskas un Jurģa Spulnieka meistarklasi. Tā spārnoja divas ilggadējas Brocēnu teātra aktrises Viju Evarsoni un Dzintru Poli.

Nacionālā teātra aktrise Indra Burkovska Druvas kultūras nama festivāla "Teātra karuselis" meistarklasē dalījās ar teātra molekulu, kuru iemācījās no kāda somu režisora.

"Lai labi nospēlētu lomu vai izdarītu jebko citu, ir jākoncentrējas. Ne velti izdomāti visdažādākie paņēmieni, kā aizmirst par visu pārējo," I. Burkovska pamatoja, kādēļ rosina meistarklasē izmēģināt uzmanības vingrinājumus. Savukārt J. Spulnieks pievērsās iztēles atraisīšanai. Viņa ieskatos aktiera kustēšanās bez iztēles ir tikai fizikultūra, bet sacītais – pliki vārdi. "Iztēle aktiera darbu padara pilnīgu," pauda viesis.

PALĪDZ STRĀDĀT CIENPILNI

Sazinājās ar Latvijas Amatieru teātru asociācijas vadītāju un Liepājas Neatkarīgā teātra režisori Dainu Kandevidu, lai noskaidrotu, kādēļ tik daudz iespēju mācīties amatierteātru režisoriem, bet ne aktieriem. Režisori regulāri paplašina savu redzesloku un skolojas dažādosursos, piedalās konferencēs un profesionālās pārrunās.

"Mūsu asociācija rūpējas par savu kolektīvu režisoriem, jo viņi ir katra amatieraktiera izaugsmes garantis. Režisors veido aktieri, jo zina, kādu grib viņu redzēt uz skatuves, – vai bus kameraktieris, kuru rādīs tuvplānos? Varbūt mazliet grotesku vai sadzīvīskiem tēliem piemērotu?" D. Kandevida atgādina par režisora lomu.

Viņa rēķina, ka 80% Latvijas lauku režisoru nav nekādas saprašanas par izrādes veidošanu, tāpēc strādā, kā māc.

Viņasprāt, svarīgi, ka kāds (visbiežāk vietējais kultūras darba organizators vai skolotājs) vispār sapulcinājis ap sevi cilvēkus, kuriem patīk teātris. "Ir ārkārtīgi nozīmīgi palīdzēt šādiem režisoriem strādāt cienpilni pret skatuves mākslu. Jāatceras, ka laukos nav nekāda labuma no profesionāla režisora, kurš neprot ap sevi sapulcināt pagasta ļaudis!" turpina organizācijas vadītāja.

Atdevi no ieguldījumiem režisoru izaugsmē parādot "Gada izrāde". Katrs amatieru kolektīvs piedāvā labāko, un profesionāļi, D. Kandevidu ieskaitot, – vērtē. "Jebkurā iestudējumā, pat visnožēlojamākajā, ieguldīts darbs un laiks, tāpēc žūrijai jāvar saskatīt to, kas sanācis labi, un jāpalīdz saprast, kur misējās. Šādas sarunas ir ļoti nozīmīgas amatieru izaugsmei.

Manuprāt, amatierteātru izrāžu rozīnīte ir pārsteigumā, vienreizīgumā, neparastā atklāsmē, un ne vienmēr tā ir pareiza no profesionāļu skatu punkta. Asociācija vēlas atsevišķu izrāžu parādi, kurai izvirzīt piecus interesantākos iestudējumus. Cītīgi skatāmies arī tos amatieru kolektīvus, kuri principa pēc nepiedalās "Gada izrādē", un meklējam savu lielisko piecnieku. Tam jārunā par amatierteātru sūtību katrā ciemā un novadā," D. Kandevida atzīst, ka iestājusies par jauniem kvalitātes kritērijiem amatierteātri. ■

Etīde "Kungs un kalps" aktieru savstarpējās saiknes stiprināšanai. Aktiermeistarības nodarbībā piedalās ilggadējas Brocēnu teātra aktrises Vija Evarsone (no kreisās) un Dzintra Pole.

Bibliotēkai jābūt kā vietas dvēselei

✍️ Ligita Kupčus-Apēna, "Kurzemes Vārds"

Gan Liepājas Centrālajā zinātniskajā bibliotēkā (LCZB) strādājošie, gan sabiedrība norāda – pilsētai ir vajadzīga jauna, moderna bibliotēkas ēka, kas atbilstu mūsdienu standartiem. Nozarē par to runā jau daudz gadus, taču šķiet, ka dzirdīgu ausu nav. Šobrīd, kad Liepāja tiecas iegūt Eiropas kultūras galvaspilsētas (EKG) titulu, uzmanības centrā ir arī bibliotēka un tās nākotne, jo viens no EKG pieteikuma mērķiem ir īstenot jaunās bibliotēkas ēkas projektu. Kas varētu notikt ar bibliotēkas galveno ēku Zivju ielā, ieskicējās diskusijā ar LCZB direktori ILGU ERBU, Liepājas domes Attīstības pārvaldes vadītāju MĀRTIŅU ĀBOLU un projekta "Eiropas kultūras galvaspilsēta 2027" vadītāju INTU ŠORIŅU.

– Kāda mūsdienās vispār ir bibliotēka?

I. Erba: – Bibliotēka ir ļoti universāla – tā ir gan informācijas, gan kultūras, gan sociālā pakalpojuma sniedzēja visādās nozīmēs. Faktiski bibliotēka turas uz šiem trim vaļiem. Aktīvo bibliotēkas lietotāju Liepājā ir 20 procenti, tas ir pilnīgi droši. No tiem apmēram 20 procenti ir darbspējīgā publika, 20 procenti ir pensionētā sabiedrība, bet 60 procenti ir skolēni, studenti – tie, kas aktīvi mācās, studē.

– Vēl pirms diskusijas tikāties bibliotēkā, un mūsu sarunas laikā teicāt, ka cilvēka vēlēšanos nākt uz bibliotēku lielā mērā nosaka vide.

I. Erba: – Vide nosaka ļoti daudz, ir absolūti nepārprotami. To mēs pārlicināties no citiem ļoti labiem piemēriem – jaunuzceltās Ogres bibliotēkas, vēl pirms kāda laika pārbūvētās Ventspils bibliotēkas, jaunuzbūvētās Pārventas bibliotēkas. Vide ir aicinoša, rosinoša, taisni tāda, kas mudina cilvēku atnākt, ne tikai tāpēc, ka gribētu kaut ko paņemt lasīšanai. Mēs varam piedāvāt kādu izcilu kultūras pasākumu, tikšanos ar autoriem, kas parasti brauc pie mums dzīvajā. Viens no momentiem, kāpēc mums ir sarežģīti kaut kur izpausties vairāk un mēs gribētu konkurēt ar pārējām kultūras iestādēm, ir tas, ka mēs savās telpās nevaram uzņemt pietiekami daudz interesentu.

Vecākajai paaudzei ir grūti uz 2. un 3. stāvu uzkāpt, jo mums ir ļoti stāvas kāpnes, un gribētu teikt, ka arī nepievilcīgs foajē kaut kādā ziņā. To vidi iespēju robežās esam mēģinājuši uzlabot. Respektīvi, mēs arī pēdējo gadu laikā esam praktiski visu krājumu atvēruši brīvpieejā. Lasītājs pats var izvēlēties. Viens no galvenajiem punktiem, protams, ir tas izcilais pakalpojums, ko var nodrošināt tikai un vienīgi cilvēks, kas ir viņa kvalitātes.

I. Šoriņa: – Es tam noteikti varu piekrist. Esmu gājējs uz bibliotēku jau no mazām dienām. Katru reizi, aizbraucot

EGONA ZĪVERTA FOTO

Pie diskusiju galda sēdošie – Liepājas pieteikuma titulum "Eiropas kultūras galvaspilsēta 2027" projekta vadītāja Inta Šoriņa (no kreisās), LCZB direktore Ilga Erba un Liepājas domes Attīstības pārvaldes vadītājs Mārtiņš Ābols – bija vienisprātis, ka ir jādoms par bibliotēkas jautājuma sakārtošanu. Liepājas pieteikums var kalpot par katalizatoru lielām pārmaiņām.

ceļojumā uz kādu lielpilsētu pasaulē vai tepat Latvijā, man ir kaut kāds automātisks virziens meklēt bibliotēku. Jo tā ir vieta, kur var ieiet un iepazīt vietējo, kur vari justies pieņemts. Vieta, kur tu vari iepazīties un smelties kādu informāciju, un tā ir vieta, kura parasti ir ērta lietošanai, kur vari uzturēties kādu brīdi, atrast sev interesējošo vajadzību. Reizēm tas ir vairāk filozofiski, citreiz – praktiski. Tā ka bibliotēkas vide ārkārtīgi daudz ko nosaka. Un, ja runājam par to, ka Liepājā patērētāju skaits ir pietiekami ierobežots, un prieks, ka bibliotēka aptver vairāk, nekā teātris un citi žanri, joprojām ir jautājums par 80 procentiem sabiedrības. Tas būs vēl izaicinošāk brīdī, kad pāries pandēmijas apstākļi un mēs secināsim, ka "burbuļi" ir kļuvuši vēl noslēgtāki un cilvēki norobežojusies arvien vairāk. Un mums būs pienākums cilvēkiem arī parādīt, kur ir tā vieta, kur tu vari būt piederīgs, kur nav tā, ka ieej uz mazu brītiņu, paņēmt grāmatu un – uz redzēšanos!

– Viens no Liepājas mērķiem ir īstenot jaunas bibliotēkas ēkas projektu 2027. gadā. Bet daudz ko var paveikt arī līdz tam. Ko pašvaldība varētu darīt?

M. Ābols: – Bibliotēkas jautājums vienmēr ir bijis aktuāls, arī ja skatāmies saistībā ar šī brīža pilsētas investīciju plānu. Kā projekts bibliotēka ir identificēts jau teju 20 gadus – par Centrālās zinātniskās bibliotēkas ēkas pārbūvi ir pat izstrādāti sava veida skīču projekti, uz kuriem varētu teorētiski bāzēties. Protams, jāņem vērā, ka laiki mainās, pasauli katrs uztveram savādāk. Tas, ko saklausīju un kas patiesībā arī saskan, ceru, ar pilsētas redzējumu, – ka ne jau ēka mums ir svarīgāka, bet svarīgāka ir saturs un pakalpojums. Protams, kuram tad nepatīk ienākt plašākās, ērtākās, gaišākās telpās, bet tikpat daudz piemēru mēs varam atrast pasaulē, kur ēkas vide varbūt uzrunā mazāk, bet saturs ir tas, kādēļ cilvēks turp raujas. Pilnīgi droši varu apgalvot, ka arī Liepājas gadījumā tie centieni, ko

šobrīd bibliotēkas personāls dara, droši vien ir lielais pamats tam, ka auditorija ir tik liela, cik ir. Pilnīgi noteikti ir jādoms par sava veida bibliotēkas sakārtošanu. Iedzīvotāju skaits gan mums ir tāds, kāds ir. Ja skatāmies ilgtermiņā, līdz 2035. gadam, šīs tendences nav iepriecinošākas. Līdz ar to, domājot par jaunu bibliotēku, svarīgi domāt arī par tās izmēru. Jo par saturu – nav šaubu, profesionāļi piepildīs ar to, kam tur jābūt.

Piekritu, ka bibliotēka pilda gana plašas funkcijas. Tai pašā laikā negribētos, ka bibliotēka kļūst par tādu kā universālveikalu, kurā var notikt jebkas. Un jāsaprot, ka ieraksts pilsētas attīstības programmā vai jebkādā citā dokumentā, tas nav apsolījums. Tā ir vēlme un centieni, pie kā visām pusēm jāstrādā, lai tas īstenotos. Tāpat jāspēj pielāgoties straujajām pārmaiņām.

I. Erba: – Liepājas pilsētas bibliotēkai ir ļoti nozīmīga un sena vēsture, jo mēs 2027. gadā atzīmēsim 250. jubilejas reizi. Krājums kopš tiem laikiem cauri dažādām laikmeta griežu peripetijām ir ticis saglabāts un saglabājies lielā apjomā. Liela daļa šī krājuma – gan Fišera fonds, gan seniespiedumi – glabājas pagrabā zonā. Šobrīd mums ir ļoti aktuāla pagrabā sanācija, un tieši tāpēc mēs attīstības projektā esam ielikuši ciparu – 130 tūkstoši eiro, kas mums nākošgad ir obligāti vajadzīgi, lai realizētu horizontālo un vertikālo sanāciju, jo ekspertu komisija, kas bija atbraukusi no Rīgas, Nacionālās bibliotēkas, konstatēja, ka šī krājuma saglabāšanai pagrabs ir piemērots, taču obligāti ir jāveic šī sanācija un pagrabs ir jāizremontē tādā līmenī, lai būtu atbilstošs klimatiskajiem apstākļiem un citiem nosacījumiem senu un retu grāmatu glabāšanai. Tas ir viens no mūsu dienaskārtības pirmajiem punktiem, realizējams nākamajā gadā. Bibliotēkai šajā ēkā 2023. gadā būs 100 gadu.

I. Šoriņa: – Svarīgi, ka mēs kopā redzam šo nākamo potenciālo attīstības soli. Domāju, izmantosim arī Eiropas

kultūras galvaspilsētas sagatavošanās procesu. Ja nu tiešām kļūstam par galvaspilsētu, tad aizvien vairāk būs jautājumu un diskusiju par to. Varbūt nevajag šobrīd filozofēt, vai esošā vai jauna ēka, vai varbūt šādi pakalpojumi, vai citi pakalpojumi, bet varbūt, ka, tieši pretēji, – ir nepieciešams likt šos jautājumus galdā un dažādu diskusiju grupu vai speciālistu vidū sākt par šo skaļāk runāt un jautāt. Arī par tādiem aspektiem, ko mēs šodien pat iedomāties nevaram, tajā skaitā dažādas hibrīda veida sadarbības starp organizācijām, nozarēm, par tehnoloģiju ienākšanu. Tāpēc es domāju, ka, iespējams, šis ir brīdis, kad varam paturpināt diskusiju par to, kādus izaicinājumus piedzīvo arī pasaules labākās bibliotēkas. Ja 60 procenti apmeklētāju ir studējošie, skolnieki, tas arī jāskata kontekstā ar izglītības aspektiem pilsētā. Tā ka man liekas, ka tā ir kompleksāka tēma.

I. Erba: – Mēs esam diskutējuši dažādos sasaukumos, ar dažādiem vadības pārstāvjiem, bet tie vārti tā kā paliek pusatvērti. Es saprotu, tas viss ir finansējuma jautājums, bet neaizmirsīsim, ka bibliotēka vienmēr būs pilsētas dvēsele un vizītkarte.

M. Ābols: – Es piekritu, ka kultūras galvaspilsētas pieteikums var kalpot arī kā katalizators, ka kopā var izdarīt kaut kādas lietas, bet primāri jebkurā variantā ir jābūt saturam. To mēs esam vēsturiski pierādījuši – pilsētu uzbūvēt mēs varam un mākam, bet mums ir jāiemācās tā saturīgi piepildīt. Tikai kopā droši vien var pie kaut kāda mērķa nonākt.

I. Šoriņa: – Piekritu par pilsētā paveikto, tomēr ir sajūta, ka nav izdarīts mājasdarbs, un tas ir tieši šis darbs ar sabiedrību un investēšanos sabiedrībā, investēšanos cilvēku resursos. Domāju, ka tāds bibliotēkas aspekts ir absolūti viena no atslēgām atbildēm par to, kas ir tie līdzekļi, kas var mums palīdzēt veidot, audzināt, izglītot, pašiem izglītoties, turpināt dzīvot pilnvērtīgu dzīvi. ■

KURZEMES KULTŪRAS PIELIKUMS

Iznāk vienu reizi mēnesī. Izplatīts kā reģionālo laikrakstu "Kurzemes Vārds", "Kurzemnieks", "Saldus Zeme" un "Talsu Vēstis" bezmaksas pielikums.

Kurzemes Vārds

Internetā pieejams izdevniecību mājaslapās kurzemnieks.lv, sz.lv un talsuvestis.lv, kā arī reģionālajā portālā liepajniekiem.lv. Redkolēģija: Daiga Bitīniece ("Kurzemnieks"), Mairīta Balode ("Talsu Vēstis"), Linda Kilevica ("Kurzemes Vārds"), Andra Valkīra ("Saldus Zeme").

Saldus Zeme
LAIKRAKSTS BROČĒNU NOVADAM UN SILDUS NOVADAM

Talsu Vēstis

Projekta vadītāja: Anda Pūce. Kontakti: tālrunis 26436485, e-pasts anda@kurzemes-vards.lv.

Kurzemnieks
LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMĒ

Pielikumu izdod un finansē reģionālo laikrakstu izdevniecības.